

Tuukka Martiskainen

Vaihtoehto marssille

Yhteiskunnallisen vaikuttamisen strategioita teatterin keinoin

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Teatteri-ilmaisun ohjaaja

Esittävä taide

Opinnäytetyö

15.11.2013

Tekijä(t) Otsikko Sivumäärä Aika	Tuukka Martiskainen Vaihtoehto marssille - Yhteiskunnallisen vaikuttamisen strategioita teatterin keinoin 39 sivua 15.11.2013
Tutkinto	Teatteri-ilmaisun ohjaaja
Koulutusohjelma	Esittävä taide
Suuntautumisvaihtoehto	Teatteritoiminta
Ohjaaja(t)	Dramaturgian lehtori Jukka Heinänen
<p>Opinnäytetyö tarkastelee teatteritaiteen mahdollisuuksia vaikuttamisen työvälineenä. Työ tutkii yhteiskunnallista vaikuttamista osana teatteri-ilmaisun ohjaajan työnkuvaa kirjoittajan oman koetun tapauksen kautta.</p> <p>Aluksi työssä pohditaan yhteiskunnassamme vallitsevia vaikuttamisen mahdollisuuksia ja ihmisten käsitystä omista vaikutusmahdollisuuksistaan. Lisäksi tekstissä etsitään syitä ihmisten passiiviseen haluun vaikuttaa omiin ja yhteisiin asioihin yhteiskunnassa. Tästä kirjoittaja siirtyy kuvailemaan perinteisen mielenosoituksen keinoja ja pohtii niiden toimivuutta.</p> <p>Kirjoittajan omat kokemukset vaikuttamisesta teatterin keinoin tuodaan esille työn keskivaiheen kuvauksessa, jossa aihetta lähestytään oman henkilökohtaisen tapauksen kautta. Tapauksessa käsitellään Kirkkonummella Masalassa sijaitsevan Ljusdalan teatteritalon peruskorjaushankkeen puolesta taistelemista. Osiossa tekijä käy läpi oman kokemuspohjansa kautta viikon mittaisen projektin, jossa jokainen päivä on jaettu omaksi osiokseen. Osioissa avataan projektissa käytettyjen performanssien syntyä, ideointia ja kireällä aikataululla vaikuttamista aktivistisin keinoin.</p> <p>Päätelmäosiossa työ pohtii taistelun onnistumisen syitä ja oman kokemuksen pohjalta koettujen vaikuttamisen keinojen toimivuutta ihmisiin ja yhteiskuntaan. Kirjoittaja tuo myös esille positiivisen vaikuttamisen hyödyt.</p>	
Avainsanat	yhteiskunnallinen vaikuttaminen, teatteri, mielenosoitus,

Author(s) Title	Tuukka Martiskainen Another Way to March - Influencing Society with Theatre
Number of Pages Date	39 pages 15 November 2013
Degree	Bachelor of Arts
Degree Programme	Performing arts
Specialisation option	Drama Instructor
Instructor(s)	Jukka Heinänen, lecturer of dramaturgy
<p>The subject of this thesis consists of opportunities to influence society using theatre as its tool. The author deals with influencing factors according to his own experience to be part of drama instructor's work.</p> <p>In the beginning of the theses, the author investigates normal ways to politically influence in society and also analyses how much people know about their opportunities to influence. Another subject explored is how passive people are to influence their own and each other's affairs in society. From this point, the author proceeds to describe the measures of the protests and reflects how those measures work.</p> <p>The author's own experiences of influencing with theatre are highlighted in the middle of the thesis. The subject is approached by the case where author itself had to struggle for renovating the theatre house Ljusdala in Masala Kirkkonummi. In this section of the theses, the author opens the methods employed for a one week protest. The thesis describes every day of the week in separate sections and thus casts light on the ideas and methods that were used.</p> <p>Finally, the thesis focuses on the reasons of a beaten struggle and considers the effectiveness of the measures of the influence people and society. The author brings out the benefits of influence with positive ways. In the final section of the theses, the author pulls together his own changed opinion about influencing society and considers the opportunities for the drama instructor to work with.</p>	
Keywords	theatre, communal theatre,

Sisällys

1	Puolustuspuheenvuoro	1
2	Miksi joukossa seisot?	2
2.1	Vaikuttajat	2
2.2	Kadulle vai kadulle?	3
2.3	Pelottava vaikuttaminen	3
2.4	Yhteiskunnallisen teatterin menneisyys	4
2.5	Valtava vaiva	5
3	Perinteisen perässä marssien	6
3.1	Perinteiset keinot	6
3.2	Mielenosoituskulkuessa kuunnelkaa!	6
3.3	Miltä se näyttää?	7
3.4	Hamppua	7
4	Huomionhaun aikakausi	9
4.1	Huomaa meidät	9
4.2	Punk-rukous	9
4.3	Kansalaistottelemattomuus aseena	10
5	Kertomus esityksellisestä taistelusta	11
5.1	Operaatio Ljusdala	11
5.2	Seinä nousee vastaan	12
5.3	Lisäpotkua	13
5.4	Performanssiviikon tavoitteet	13
5.5	Haluaisin järjestää mielenosoituksen	15
5.6	Ensimmäinen taistelupäivä - haistelua	15
5.7	Face to face	17
5.8	Toinen taistelupäivä – kysy, en vastaa	18
5.9	Naamion takaa	21
5.10	Kolmas taistelupäivä – pellearmeija	21
5.11	Hätämajoitus	23
5.12	Yöaktivistit	24
5.13	Neljäs taistelupäivä – kahvia ja sympatiaa	25
5.14	Kahtia jako	27
5.15	Viides taistelupäivä – kahvipannu tulille vielä kerran	27

5.16	Lopputapahtuma	29
5.17	Lopputulema viikosta	30
6	Voitonpuhe	31
6.1	Onnistumisen syitä	31
6.2	Teatterilla vaikuttamisen keinot verrattuna mielenosoittamiseen	31
6.3	Tie sydämiin käy myös kahvipannun kautta	33
6.4	Näkyvyys ja näkymättömyys yhdessä	34
6.5	Kansan saaminen omalle puolelleen	34
7	Vaikuttamisesta opittua	35
7.1	Vastuu	35
7.2	Teatteri-ilmaisun ohjaaja tulenjohtajana	36
8	Lopuksi	36
	Lähteet	38

1 Puolustuspuheenvuoro

Olen teini-ikäisestä asti ollut kiinnostunut yhteiskuntaamme vaikuttamisesta ja epäkohtiin puuttumisesta. En kuitenkaan voi sanoa itsestäni, että olen se aktiivisin aktivisti, joka huitoo kaupungilla joka päivä eri kyltti kädessä, milloin minkäkin asian puolesta tai vastaan. Itse asiassa en edes pidä pelkistetyistä mielenosoittamisesta. Ajatus pienenä kulkueena kulkemisesta pitkin kaupungin katua, vähintäänkin sama määrä poliiseja perässä, tuntuu turhautavalta. Kaikille se ei tietenkään ole sitä ja hyvä niin. Täytyy nostaa hattua, että tässä maassa on ihmisiä, jotka viitsivät uhrautua meidän viitsimättömien puolesta. He jaksavat kerätä ihmiset banderolleineen kadulle marssiin ja antaa äänensä kuulua kaupungin kalskeessa edes hetken. Me viitsimättömät voimme sitten purra kynsiä kotonamme ja kirotta, kun asiat eivät mene eteenpäin haluamallamme lailla.

Tottahan toki tahdon, että asiat menevät eteenpäin. Meillä on mahdollisuus puolustautua, jos olemme menettämässä itsellemme ja yhteisöllemme jotain tärkeää. Mutta sitä, miten ongelmia ja menetyksiä lähdetään estämään ja vastustamaan, on mielestäni kiinnostavaa tutkia tarkemmin. Miten saada muutkin ajamansa asian puolelle? Vai haluaako vain herättää hämmennystä ja sitä kautta huomiota? Joko positiivista tai negatiivista? Pidän ajatuksesta, että yhteiskuntaan vaikuttamisessa pitää olla jokin riemastuttava kipinä. Jokin, joka luo ympärille kerääntyneet ihmisjoukot riemastumaan eikä tuntemaan myötähäpeää tai pientä sympatiaa.

Opinnäytetyöni keskiössä tulee olemaan oma kokemukseni vaikuttamisesta teatterin keinoin. Olen itse käynyt läpi reilun viikon mittaisen esityksellisen taistelun, jollaiseksi kokemustani tässä opinnäytetyössä nimitän. Jouduin tähän taisteluun ensimmäistä kertaa elämässäni ja odottamatta. En ollut koskaan aiemmin marssinut mielenosoituksissa tai muuten aktiivisesti vaikuttanut asioiden puolesta. Ainoa aktiivisuuteni asioiden suhteen oli erinäiset luottamustehtävät. Niissäkin puuhastelin välillä todella kevyellä otteella. Tämä taistelu tapahtui Masalassa sijaitsevan Ljusdalan teatteritalon puolesta.

Tulen pohtimaan kokemuksiani vaikuttamisen strategioista oman tapausesimerkkini kautta. Lisäksi pohdin, miten onnistunut taistelu eroaa hävitystä. Kuinka teatterilmaisun ohjaaja voi hyödyntää osaamistaan tässä maastossa?

2 Miksi joukossa seisot?

2.1 Vaikuttajat

Vaikutamme tietoisesti tai tiedostamattamme joka päivä erilaisiin asioihin yhteiskunnassa. Riittää, että olemme vain mukana jossain tai tuemme erilaisia asioita. Nykyään esimerkiksi internet tarjoaa monia vaikuttamismahdollisuuksia. Voimme käydä allekirjoittamassa nettiadressin. Sosiaalisessa mediassa meillä on mahdollisuus ottaa kantaa ja täten vaikuttaa erilaisten keskustelujen muodossa. Asioiden esiintulo- ja tuominen on verrattain nopeaa.

Suomessa lainsäädäntö takaa kansalaisille mahdollisuuden vaikuttaa ja viranomaisia veloitetaan kuulemaan kansalaisten näkemyksiä päätöksiä tehtäessä. Vuoden 2012 maaliskuun 1. päivä tuli voimaan laki, jossa kansalaiset voivat itse tehdä aloitteen uuden lakiehdotuksen puolesta. (Kansalaisaloitelaki 12/2012, § 3) Aloitteelle tarvitaan 50 000 nimeä, jotta se etenee eduskunnan käsittelyyn. Tämän kansalaisaloitteen voi allekirjoittaa netissä tekemättä asian eteen muuten mitään. Yhteiskunnallinen vaikuttaminen on mahdollisuuksien tyysijasta huolimatta Suomessa esimerkiksi muita Pohjoismaita vähäisempää (Ilvonen 2007, 7). Miten tähän on jouduttu? Nykyisessä vallitsevassa kunnallisdemokratiassa on se ongelma, että päätettäväksi tulevat asiat on valmisteltu jo liian pitkälle. Tällöin kansalaisten omat vaikutusmahdollisuudet päätöksentekoon jäävät todella pieniksi. (Kirves 2012, 28.) Ehkäpä juuri tämä näennäiskunnallisdemokratiaan siirtyminen passivoittaa kansalaisia.

Moni kansalainen ei silti välttämättä tule ajatelleeksi omia vaikutusmahdollisuuksiaan. Vaikutusmahdollisuudet ovat se jokin tuntematon harmaa alue, jonne ei pidä kajota. Tuntuu helposti siltä, että joku muu tekee päätökset tuolla jossain. Näihin päätöksiin ei sitten itsellä ole mitään keinoa vaikuttaa. Niitä varten on valittu joukko ihmisiä, ja näiden ihmisten tekemisiin ei kannata puuttua tai siitä ei ole mitään hyötyä. Oma tai yhdistyksen toiminta suljetaan usein myös pois vaikuttamisen piiristä. Sitä ei osata ajatella vaikuttamisena, osallistumisena ja osallistamisena. Yleisesti kaikki vaikuttaminen mielletty helposti vain poliittiseksi toiminnaksi. (Ilvonen 2011, 7.)

Suuri osa ympärillämme ja yhteiskunnassamme toimiva ja tapahtuva on silti politiikan aikaansaannosta. Poliitikka näyttäytyy ainakin itselleni arjessa monissa eri asioissa.

Aloitan päiväni lukemalla uutisia. Jo pelkällä uutisvilkuilulla en voi välttyä saamatta kosketusta politiikasta. Lähdän koiran kanssa ulos, ja vastaan tulevat tutut naapurit jokapäiväisen nestemäisen aamupalakassinsa kanssa. Heti mieleen sinkoutuu ajatus työttömän rappeutuneen ihmisen arjesta, joka osittain johtaa politiikan ja päätöksenteon kentälle. Suuntaan kauppaan, jossa päivittelen mielessäni ruoan hinnan nousua ja vertailen oman tulotasoni nousua suhteessa hinnan korotuksiin. Kotimatalla tulee väkisinkin pieni masennus päälle ja toivottomuuden tunne. Joku nyt on taas päättänyt näin. Kun näitä arjesta heijastuvia ilmiöitä tutkiskelee hieman pidempään ja pyrkii löytämään niille syitä, alkaa oma kiinnostukseni vaikuttamiseen herätä.

2.2 Kadulle vai kadulle?

Osalla meistä voi olla kokemusta siitä, että on menettämässä itselleen ja omalle yhteisölle jotain tärkeää. Tämä tärkeä asia voi olla esimerkiksi jotain todella konkreettista, kuten oma koti. Yhteisöille vastaava menetyksen uhka voi kohdistua vaikkapa johonkin tiettyyn rakennukseen tai alueeseen. Varsinkin yksilön kohdalla asialle turhan usein viitataan kintaalla ja annetaan sen olla. Todetaan, että mitään ei ole tehtävissä ja turhaudutaan, sillä systeemi tuhoaa aina kaiken. Loppujen lopuksi asian kanssa ollaan passiivisia ja otetaan vastaan se, mitä on määrätty – ilman vastarintaa.

2.3 Pelottava vaikuttaminen

Miksi moni meistä pelkää vaikuttamista? Yksittäisen kansalaisen vaikuttamista ei välttämättä tehdä helpoksi. On huomattava etu, jos osaa puhua päätöksenteon kieltä. (Kirves 2012, 24.) Päätöksenteon kielioppia opetetaan meille ainakin jossain määrin koulussa. Itselleni ei kuitenkaan peruskoulun ja lukion jälkeen jäänyt poliittisesta kielestä paljoakaan mieleen. Opin näiden kahden koulukokonaisuuden aikana ymmärtämään, millainen järjestelmä meillä Suomessa on. Törmäsin ensimmäistä kertaa päätöksenteon kieleen ollessani kansalaisopiston teatterilinjalla. Linjan opetuskokonaisuuteen kuului lyhyt kurssi, jossa entinen kunnan virkamies piti meille lyhyen oppimäärän valtionhallinnosta, kuntahallinnosta ja mitä näitä nyt olikaan. Sen termivuoren kapuaminen tuntui todella raskaalta tehtävältä. En ollut näillä oppitunneilla ainoa, joka otti pientä lepoasentoa samalla, kun kuunteli pehmeää tasalaatuista selostusääntä. Pakkohan yhteiskuntamme on rakentua myös osittain näiden termien ja hallintoelinten varaan, joita pehmeä tasalaatuinen ääni siivittää. Ongelmaksi itselläni kuitenkin muodostui kiin-

nostumattomuus juuri näiden säädettyjen vaikuttamismuotojen käytöstä. Vaikuttamisen viralliseen maailmaan syöksyminen omalla luovalla tavalla torppaantuu heti alkuunsa, koska asiat pitää tehdä juuri niin kuin on säädetty. Siinä ei tunnu olevan lupaa käyttää mielikuvitustaan. Ainoa konkreettinen oppi kurssilta oli, että asioihin voi tavallisena kansalaisena vaikuttaa. Ne keinot ja vaikuttamisen kieli jäivätkin sitten sinne tunnille.

Muistan, kuinka teatteriopiskelijoina heitimme luennoitsijalle villejä ehdotuksia asioihin puuttumisesta. Tämä yli kolmekymmentävuotisen virkamiesuran tehnyt luennoitsija naurahti kummeksuen ideoitamme ja muistutti, että kyllä asioiden eteenpäinvienti pitää tehdä juuri niin kuin on säädetty. Entä jos nämä säädettyt vaikuttamisen keinot eivät vain sovi jollekin ryhmälle? Byrokratian kiemuroihin on pelottavaa lähteä seikkailemaan, vaikka haluaisi vain vaikuttaa oman asuinympäristönsä asioihin. ”Asukkaan mahdollisuus vaikuttaa häntä koskeviin asioihin tuntuu näennäiseltä, kun päätösten valmistelijat ja tekijät myös tuottavat ne tavat, joilla asioiden kulkuun voisi jotenkin puuttua” (Kirves 2012, 24 Tihisen haastattelu 2008).

Osittain vaikuttamisen voi kokea myös siksi pelottavaksi, koska siinä ihminen joutuu poikkeamaan normeista.

Normit ovat sääntöjä, jotka suosivat yhdenmukaista sosiaalista toimintaa, käyttäytymistä ja puhetta. Niiden noudattamisesta on seurauksena joskus palkinto; sen puuttuessa, normista poikkeaminen johtaa ainakin jonkinlaiseen rangaistukseen. Palkinnot eivät ole välttämättä materiaalisia: ne voivat olla myös arvostusta, hyväksyntää, suosiota, ylenemistä uralla jne. Samaan tapaan rangaistuksena eli sanktiona voi olla hyljeksintää, pilkkaa, syrjimistä, epäilyttävää mainetta jne. (Tampereen yliopisto, 2013)

Ei aktiiviselle ja mainettaan suojelevalle ihmiselle voi olla suuri kynnys siirtyä pois turvalliselta alueelta, saati yrittää muun yhteisön edessä vetää muita mukaansa. Varsinkin pienillä paikkakunnilla.

2.4 Yhteiskunnallisen teatterin menneisyys

Nykypäivän yhteiskunnallinen teatteri pohjautuu paljon brasilialaisen teatterintekijän ja poliitikon Augusto Boalin (1931 – 2009) luomiin metodeihin. Boal kehitti 1970-luvulla brasilian poliittisen ilmapiirin vuoksi metodin *Sorrettujen teatteri* (Theatre of the Oppressed). Metodille oli tarvetta sillä niin Brasiliassa kuin muuallakin Latinalaisessa-Amerikassa sotilasvalta piti maan johtoa yllä. Tämä johti siihen, että näytelmiä sensuroitiin ja teattereita ajettiin alas. Boal näki, että meissä jokaisessa ihmisessä asui sisällä

näyttelijä, käsikirjoittaja ja ohjaaja. Tämä oli perustana *Sorrettujen teatterille*, jossa sortoa käsitellään sorrettujen itsensä keskuudessa käyttämällä hyväksi teatterin keinoja. (Boal 1997.)

Toinen varsinkin poliittisen teatterin vaikuttaja on saksalainen ohjaaja, näyttelijä ja teatteriteoreetikko Bertolt Brecht (1898 – 1956). Brechtin teatterissa yhteiskunnalliset aiheet olivat vahvasti läsnä. Hän muovasi saksalaisen ohjaajan ja näyttelijän Erwin Piscatorin (1893 – 1966) tekemän eepin draaman keinoja omanlaisekseen. Eepisessä teatterissa katsojan halutaan kokevan asiat järjen eikä tunteen kautta. 1960-luvulla eepisestä teatterista tuli suosittua vasemmistolaisten taiteilijoiden keskuudessa. (Pätsi 2010, 114-115.)

2.5 Valtava vaiva

Eräs ystäväni kertoi omaa naapurustoaan uhkaavasta purkutuomiosta. Talonyhtiön 1970-luvulla rakennetut yksikerroksiset rivitalot uhataan purkaa vuokrayhtiön toimesta ja päälle on suunnitteilla rakentaa kerrostaloja. Asukkaille on annettu mahdollisuus antaa äänensä kuuluviin asiassa. Sitä varten järjestettiin keskustelutilaisuus, jossa oli mahdollista päästä kasvotusten keskustelemaan rakennusyhtiön edustajien ja kunnan virkamiesten kanssa. Monet olivat mananneet asiaa etukäteen naapurustossa, ja keskustelu vuokratalonyhtiön pelastamisesta kävi kiivaana. Jotkut jopa uhkasivat tehdä asiasta ison numeron, kun keskusteluilta koittaisi, mutta toisin kävi. Kun tilaisuus alkoi, kaikki muut paitsi ystäväni olivat hiljaa. Näin ollen ystäväni näyttäytyi normeista poikkeavana ihmisenä, joka sai aikaan vain kiusallisia muualle hakevia katseita. Ystäväni yritti itse vielä myöhemmin aktivoida naapurustoa koolle, mutta totesi urakan liian rasakaaksi. Moni ei uskonut omiin eikä yhteisiin vaikutusmahdollisuuksiin. Jälleen kerran tyydyttiin omaan kohtaloon. Asian käsittely on vielä kesken, mutta todennäköisesti lähtö tulee ennemmin tai myöhemmin, ellei asukkaita saada aktivoitua. Se vain vaatii valtavasti vaivaa ja ajatuksen keskittämistä asiaan löytääkseen keinot. Jokainen asukas pitäisi saada toimimaan aktiivisesti ja ottamaan selvää, mitkä heidän mahdollisuutensa ovat.

Vasta kun sorretut näkevät sortajien juonet ja osallistuvat vapautuksensa puolesta käytävään järjestäytyneeseen taisteluun, he alkavat uskoa itseensä (Freire 2005 s.69.)

3 Perinteisen perässä marssien

3.1 Perinteiset keinot

Millaisia ovat perinteiset vaikuttamisen keinot? Suomessa vallitsee sananvapaus. Meidän on siis mahdollista ilmaista mielipiteemme ilman, että kukaan rajoittaa sitä. Me voimme järjestää mielenosoituksia ja osallistua niihin vapaasti. Suomalainen yhteiskunta perustuu kansanvallalle, joka takaa yksilölle oikeuden osallistua ja vaikuttaa yhteiskunnan ja elinympäristönsä kehittämiseen (Valtiojärjestyksen perusteet 1999/731, § 2). Emme siis joudu taistelemalla taistelemaan saadaksemme asioita läpi. Emme joudu pelkäämään oman henkemme ja läheistemme puolesta, jos otamme kantaa valtiovallan toimiin. Tässä suhteessa vaikuttamiselle on hyvä pohja ja sen monimuotoisuuden kehittämiseen voidaan käyttää enemmän voimavaroja.

3.2 Mielenosoituskulkuessa kuunnelkaa!

Perinteinen mielenosoitus tuntuu toimivan aika vakiintuneella kaavalla. Ihmiset löytävät yhteiskunnasta epäkohdan ja tahtovat puuttua asiaan. Aletaan kerätä ympärille saman ongelman kanssa painivia ja päätetään järjestää mielenosoitus. Sovitaan, missä mielenosoitus tapahtuu ja jos kyseessä on kulkue, määritellään ennalta reitti, jota kulkue käyttää. Ulkona tehtävästä mielenosoituksesta on tehtävä poliisille ilmoitus viimeistään kuusi tuntia ennen aloittamista, jotta poliisi voi täyttää velvollisuutensa mielenosoitusvapauden turvaamiseksi. Lisäksi järjestäjien on ilmoitettava yhteyshenkilö, joka neuvottelee poliisin kanssa, jos tarve vaatii. (Hölttä 2013, 127.) Sitten kutsutaan koolle ihmisiä. Kutsussa mainitaan päivämäärä, alkamisajankohta ja paikka. Lisäksi tietenkin kerrotaan, mistä on kysymys. Kutsuun vastaamalla eli paikalle tulemalla pääsee mukaan vaikuttamaan. Kovimmat asian puolestapuhujat tekevät omaan ja yhteiseen kantoon iskulauseilla varustettuja kylttejä, joita he heiluttavat samalla laulaen tai huutaen iskulausetta ilmoille. Tätä varten on mahdollisesti jopa sävelletty musiikki tai käytetään tilanteeseen sopivaa lainakappaletta. Yksi mieleen painunut iskulause on 1990-luvulla turkistarhauksen vastustamisen mielenosoituksissa käytetty ”Turkistarhaaja on sarjamurhaaja.” Muistan elävästi sen hetken, kun näin television uutisten kautta vakavien nuorten naisten ja miesten joukon huutamassa tätä iskulausetta. Näiden aktivistien äkäinen huuto sai minut silloin miettimään, miksi he ovat niin vihaisia. Kun kulkue on valmis, lähdetään marssimaan kohti ennalta sovittua päämäärää, jossa on tarkoitus

tapahtua lopullinen ohjelma. Usein esimerkiksi Helsingissä, mielenosoituskulkuet suuntaavat lopuksi eduskuntatalon edustalle, jossa pidetään puheita ja pyritään saamaan joku tempauksella haastettava taho näyttäytymään ihmisten edessä ja puolustamaan itseään. Yksi yleinen keino on kerätä ennakkoon nimiä vetoomukseen, joka lopulta luovutetaan asianosaiselle taholle.

3.3 Miltä se näyttää?

Näen harvoin suuria mielenosoituksia kaupungilla kulkiessani. Yleensä ne joihin törmään, ovat paikallisia ja todella pienimuotoisia. Osanottajia on kymmenestä kolmeenkymmeneen. Mielenilmaus on keskittynyt jonkin tunnetun maamerkin edustalle. Kokoontumisen tunnistaminen mielenosoitukseksi tapahtuu yleensä juuri kylteistä, joita jotkut pitelevät. Uteliaana ihmisenä hiljennän kävelytahtiani ja luen, mistä on kysymys. Monesti joudun kuitenkin toteamaan, etten ymmärrä ajettavaa asiaa. Niin utelias en uskalla olla, että menisin sitä joukkiolta kysymään. Kerran muistan eräiden afrikkalais-maahanmuuttajien tempauksen Kolmen sepän patsaalla. Mielenosoittajia oli vain kourallinen, mutta he olivat tehneet tapauksestaan shown. Villi rumpujen syke kalskasi jo korttelin päähän ja kun saavuin paikalle, näin miesten ja naisten tanssivan villisti perinneasuissaan ympäri patsasta. Samalla joku joukkiosta antoi minulle käteen flyerin, jossa selitettiin heidän tempauksensa syyt. Villit rytmit tansseineen pidättelivät minua hetken pidempään paikallani, mutta enää en muista mistä oli kysymys.

3.4 Hamppua

Pahimmillaan mielenosoitus aiheuttaa sivullisissa juuri päinvastaisen reaktion kuin mitä mielenosoittajat olivat halunneet. Tästä muutama vuosi taaksepäin muistan kulkeneeni Helsingissä Mannerheimintietä, kun jatkuvana virtana vyöryvä autojen suhina alkoi pikkuhiljaa vaimentua. Kaukaa parin korttelin päästä kuului vaimeasti epämääräisiä ääniä. Katsoin pidemmälle eteeni ja huomasin hälytysajoneuvon sinisien valojen vilkkuvan ja liikkuvan hitaaseen tahtiin kohti. Kävellessäni eteenpäin myös kaukana oleva epämääräinen joukko alkoi pala palalta muodostua selkeämmäksi. Kyseessä taitaa olla mielenosoitus, tuomasin. Aloin selvemmin kuulla epämääräisen äänen lähdeä ja selvisi, että saattuetta johtaneen poliisiauton takana kulki vanha hippityyliin uskollisena pidetty Wolksvagenin Kleinbus. Minibussista kaikui psykedeelistä musiikkia

ja sen katolle kiinnitetystä kovaäänisestä kaikui iskulauseita kansan korviin kuultavaksi. Pysähdyin muiden kadulla kulkijoiden tavoin uteliaana katselemaan, mistä on kyse. Pian joukkion etummaisten saapuessa kohdalleni tajusin kyseessä olevan kannabiksen laillistamista kannattava mielenosoitus. Tämän täsmensivät minulle ihmisten käsissä heiluneet kyltit ja kovaäänisestä kantautuneet iskulauseet. Silmiinpistäväntä ja itselleni mieleenpainuvinta koko kulkueessa oli se, että melkein jokainen kulkueessa mukana ollut näytti juuri siltä, miltä kannabiksen liikakäytön seuraukset näyttävät. Tämä vaeltavien elävien kuolleiden lauma sai minussa aikaan kovan vastareaktion. Minkä takia nämä ihmiset ajavat kannabiksen laillistamista näyttämällä kansalle sen liikakäytön aiheuttamat ongelmat? Nyt näillä aktiivisilla ihmisillä oli mahdollisuus näyttää se, mitä kulkueen keulakuva julisti. Iskulauseet terveyshyödyistä ja haittojen vähäisyydestä kääntyivät silmiäni edessä elävänä kuvana päälaelleen. Tapausta jälkikäteen pohtiessani mietin, että olisi melkein sama asia, jos keräännyttäisiin osoittamaan mieltä alkoholin hinnanlaskun puolesta. Joukko koostuisi suurkuluttajien örisevästä laumasta, jossa katkokävelijöillä sitten vaikutettaisiin kansan mielipiteeseen. Jos kyseessä ei ole vain itsekkäästi omalle itselleen ajettava asia, olisi juuri tässä esimerkissä voinut panostaa, miten asian tuo esille. Miksei terveyshyötyjä tuotu kulkueessa esille? Olisi ollut mahtavaa nähdä performatiivinen kulkue, jossa ihmiset olisivat kulkeneet ykköset yllä pitkin Mannerheimintietä ja antaneet ajamalleen asialle kunniaa.

Marvin Carlson tuo esille kirjassaan *Esitys ja performanssi – kriittinen johdatus* (2006) semiotiikan. Semiotiikka on tieteenala, joka tutkii merkkejä, niiden elämää ja käyttöä (Semiotiikan verkkoyliopisto 2013). Carlsonin tekstissä pohditaan semiotiikan edelläkävijän Charles S. Peircen luomaa esimerkkiä. Siinä Pelastusarmeija laittaa juopon esille julkiselle paikalle. Juopon on tarkoitus toimia ohi käveleville ihmisille esimerkkinä alkoholin haitoista. Ihmisten tarkoituksena on merkkejä välittämällä saada sanomansa välitettyä tarkoituksellisesti. (Carlson 2006, 59.) Näissä kahdessa esimerkissä ohi kulkevat ihmiset näkevät juuri nämä ongelmat. Itse tarkkailun kohteena olevat eivät välttämättä ole itse selvillä, että heidän olemuksensa on osa vaikuttavaa viestintää.

4 Huomionhaun aikakausi

4.1 Huomaa meidät

Elämme vahvan huomion aikakautta, jossa jokainen henkilö ja taho pyrkii saamaan itsensä näkyväksi ja kuulluksi. Tähän huomiohakuisuuden ympärille kasvaneeseen älämölön ja visuaalisuuden viidakkoon on meidän jokaisen löydettävä aina uusi keino, jolla saada itsemme nostettua tiheään huomiohakuisen kasvillisuuden yläpuolelle. Kaikki eivät tämän kaltaiseen taisteluun jaksa panostaa ja jäävät juuri passiivisesti odottamaan kohtaloaan. He eivät jaksa seistä joukossa loppuun asti. Keinoja meillä on lukuisia. On osattava käyttää luovuutta.

4.2 Punk-rukous

Ihmisten mielipiteisiin ei voi suoraan vaikuttaa. Sen sijaan ihmisten nähtäville voi nostaa esiin asioita ja antaa heidän tällä keinoin päättää kantansa. Riippuu tietenkin, miten asiansa esittää. Aktivismissa pyritään muutokseen eikä hyväksymiseen. Tempauksilla halutaan, että ihmiset ymmärtäisivät asioiden laidan ja tekisivät yhdessä asioiden muutoksen eteen. Otetaan esimerkkinä venäläinen feministinen punkrock- ja aktivistiryhmä Pussy Riot. Ryhmä on tullut tunnetuksi lyhyistä ex-tempore performansseista epätavallisissa paikoissa. Ryhmän aiheina ovat olleet muun muassa naisen asema Venäjällä sekä presidentti Vladimir Putinin arvostelu. Helmikuussa 2012, yhtye esitti noin 40 sekuntia kestäneen performanssin Kristus vapahtajan katedraalissa Moskovassa. Performanssi oli ”punk-rukous”, joka vastusti presidentti Vladimir Putinia. Performanssista syntyi valtava mylläkkä Venäjällä ja yhtyeen tempauksessa esiintyneet jäsenet pidätettiin. Tämä nostatti valtavan vastareaktion varsinkin Euroopan maissa. Poliitikot ja ihmisoikeusjärjestöt ottivat tapaukseen vahvasti kantaa. Pussy Riot ainakin sai tempauksellaan sen, mitä halusi: keskustelua ihmisoikeuksista ja sananvapaudesta Venäjällä. Keskustelu levisi vieläpä kansainväliselle tasolle. Venäjän valtiovaltaa keskustelu tai tapaus ei kuitenkaan ole heiluttanut. (Wikipedia 2013.)

4.3 Kansalaistottelemattomuus aseena

Voiko omaa ajettavaa asiaansa pilata negatiivisella huomiolla, jos sille halutaan saavuttaa mahdollisimman suuri kannatus? Tässä tapauksessa tarkoitan negatiivisella huomiolla käyttämällä sellaisia vaikutuskeinoja, jotka luonnistuvat yhteisölle hyvin, mutta eivät saa ulkopuolisilta suurta hyväksyntää.

Kansalaistottelemattomuus itsessään ei ole negatiivista. Se on yritys vaikuttaa yleiseen mielipiteeseen ja virittää julkista keskustelua, jonka toivotaan johtavan lain muuttamiseen. Kyse on monesti omantunnon valinnoista, kuten aseistakieltäytyminen (Hölttä 2013, 139).

Käytetään talonvaltausta esimerkkinä. Talonvaltauksella tarkoitetaan tapahtumaa, jossa tyhjillään oleva rakennus otetaan luvatta haltuun. Talonvaltaus on Suomessa laitonta. Talonvaltauksia on toki erilaisia. Yksi tapa liittyy asumispolitiikkaan, josta käytän esimerkkinä Helsingissä toimivaa Oranssi ry:tä. Järjestö on saanut alkunsa 1990-luvun alussa, vaatimalla nuorille kohtuuhintaista vuokra-asumista. Koska sellaista ei tuolloin löytynyt, (eikä löydy nykyäänkään) Oranssin muodostanut ryhmä nuoria päätti ottaa ohjat käsiinsä ja luoda itse asuntoja, joihin heillä olisi varaa. Toiminta alkoi talonvaltauksilla ja pian valtausten jälkeen alkoi hedelmällinen yhteistyö Oranssi ry:n ja Helsingin kaupungin välillä. (Oranssi ry 2013.)

Helsingin kaupunki ensin vuokrasi ja myöhemmin myi Oranssille huonokuntoisia vanhoja puutalokiinteistöjään ja Oranssin nuoret peruskorjasivat nämä talot itselleen sopiviksi vuokra-asunnoiksi (Oranssi ry 2013).

Oranssin tapauksessa valtaamisella on saavutettu suuria edistyksen askelia. Tässä tapauksessa kansalaistottelemattomuudella on saavutettu varsinkin myöhemmässä vaiheessa positiivista huomiota.

Talonvaltausta voidaan lähteä tekemään myös vain pienen yhteisön toimesta ja intressejä ajatellen. Monet ajettavat asiat saattavat liittyä juuri pienten yhteisöjen ajamiin omiin asioihin, mutta monesti juuri talonvaltuksessa keinot muuttuvat hyödyttömiksi tai vain hetken huumaksi. Olen monesti törmännyt tilanteeseen, jossa yhteisö vaatii tyhjillään olevaa rakennusta yhteiseen käyttöön. Keinot, jolla yhteinen käyttö pyritään osoittamaan, ovat kuitenkin muuta kuin yhteistä. Usein valtaus jää vain pienen piirin bileval-

taukseksi, jolla ei alun perinkään ollut tarkoitusta saada mitään aikaan. Tai, jos oli, niin aikaansaannos olisi tullut tuurin kautta. Onko siis väärin pyrkiä suunnittelemaan tekoaan pidemmälle? Pohtia, mikä voi olla seuraava askel, jotta oma hanke ei tule leimatuksi vain anarkian ja huliganismin nimessä. Vaikka niitäkin kyseisissä keinoissa tarvitaan.

5 Kertomus esityksellisestä taistelusta

5.1 Operaatio Ljusdala

Kirkkonummella Masalassa sijaitsee Ljusdala niminen teatteritalo. Ljusdala on vuonna 1911 rakennettu puutalo, jossa Masalan nuorisoteatteri on toiminut jo yli kolmen vuosikymmenen ajan. Talon omistaa Kirkkonummen kunta, joka myös ylläpitää Masalan nuorisoteatterin toimintaa.

1990-luvun laman aikaan erilaiset taloudelliset leikkaukset olivat Suomessa suuri uhka ja ne ulottuivat myös osaan nuorisoteatterin ryhmistä. Tämän seurauksena teatterille perustettiin Masalan nuorisoteatterin kannatusyhdistys, jossa aktiiviset teatterilaiset onnistuivat yhdistystoiminnan avulla ylläpitämään leikkautusuhan alle joutuneen lasten ryhmän.

Normaalin yhdistystoiminnan lomassa, kannatusyhdistys lähti ajamaan kaikessa rauhassa teatteritalon peruskorjausta. Yritykset toisensa jälkeen jäivät vain kytemään pinnan alle ja tuottivat lupauksia, jotka hautautuivat nopeasti. Viimein 2000-luvun loppupuolella, talolle saatiin tehtyä kuntokartoitus, jossa todettiin, että se oli jo niin huonossa kunnossa, että remontti olisi aloitettava pikimmiten. Näin ollen taisteluun talon korjauksen puolesta, oli laitettava isompi vaihde silmään.

Poliittisiin päättäjiin oli saatu vahvoja kontakteja vuosien aikana ja osa heistä tuki teatterin toimintaa. Pitkään jatkunut vaikuttaminen ja yhteydenpito alkoi 2000-luvun lopulla tuottamaan tulosta ja teatteritalon peruskorjaus oli tulossa Kirkkonummen kunnanvaltuuston esityslistalle loppuvuodesta 2009. Talon korjauksen toiseksi rahoittajaksi oli pitkän hakemusruljanssin jälkeen lupautunut opetusministeriö sillä ehdolla, että kunta hyväksyisi peruskorjaushankkeen vuoden 2009 loppuun mennessä. Kunnanvaltuusto

kuitenkin yhtäkkiä syyskuussa päätti kokouksessaan poistaa Ljusdalan teatteritalon peruskorjaushankkeen vuoden 2010 hankelistalta. Määrärahat remonttiin päätettiin siirtää vuosille 2013 ja 2014. Suomeen maailmalta levinneen taantuman vuoksi tulevat vuodet näyttivät vieläkin vaikeammilta. Lisäksi tällä päätöksellä valtion apu jäisi saamatta.

Tässä vaiheessa meidän oli pakko teatterin aktiivisina käyttäjinä aktivoitua ja vedota kirkkonummelaisiin saadaksemme korjauksen vielä takaisin esityslistalle. Enää ei riittänyt kumartelu kunnallispoliitikkojen suuntaan. Oli keksittävä jotain aivan muuta.

5.2 Seinä nousee vastaan

Päätös hankkeen siirtämisestä seuraavaan vuoteen herätti nuorisoteatterin aktiivit kokoontumaan hätäkokoukseen. Remonttia oli jo vuosia lupailtu ja aina vain siirretty seuraavaan vuoteen. Kävimme läpi, mitä kunnanhallituksen kokouksessa oli päätetty ja pohdimme, miten meidän kannattaisi edetä asiassa. Hankkeemme oli saanut taakseen sitä tukevia kunnallispoliitikkoja, mutta yksi isommista puolueista pani hanttiin. Meitä tukevilta poliitikoilta tuli selvä viesti: yrittäkää saada itsellenne huomiota tässä asiassa.

Nyt ajatukset sinkoutuivat huomionhakuun. Kuinka saada asiansa kuuluviin? Millä keinoin voi hiljaisessa kunnassa herättää kadulla kulkijan huomion ja vielä niin, että siitä on hyötyä? Tarve talon kunnostamiseen oli suuri, sillä Ljusdala ei tulisi enää kestäväksi tulevia vuosia. Faktat tulevaisuudennäkymistä olivat ne, että kirkkonummelaisilta nuorilta oli lähdössä alta paikka, jossa harrastaa teatteria ammattiohjauksen alaisena. Lisäksi ryhmien koot olivat kasvaneet ja teatteriharrastuksen suosio niin ikään. Nuorisoteatteri oli saavuttanut mainetta vuosien saatossa. Nyt se kaikki oli mahdollista murentua.

Sovimme kokouksessa, että osa vanhemmista teatterilaisista, joilla oli valmiit kontaktit kunnallispoliitikkojen suuntaan, jatkaisivat yhteydenpitoaan heihin ja osa meistä järjestäisi ahdinkomme näkyväksi kuntalaisille. Jo tässä vaiheessa seinä tuntui nousevan vastaan. Millä keinoin voisimme ajaa asiamme kunnan asukkaille ja saada heidät vielä puolellemme? Aikaa koko jutun aloittamiseen oli kuukauden verran. Suunnittelimme, että järjestäisimme Kirkkonummen torille mielenilmaustapahtuman,

jonne teatterin omat nuoret tulisivat esiintymään ja soittamaan. Lisäksi tapahtumaa varten hankittaisiin meitä tukevia poliitikkoja ja teatterialan ammattilaisia puhumaan. Sain tehtäväkseni hakea poliisilta lupaa mielenilmaukseen. Nyt alkoi tuntua aktiiviselta. Kuinka kiehtovaa olikaan järjestää mielenilmaus Kirkkonummelle.

5.3 Lisäpotkua

Keskustelin kahden muun aktiivisen teatterilaisen kanssa hätäkokouksen saldosta ja mielenilmaustapahtumasta. Keskustelumme ajautui mietteisiin, miten saada koko hankkeelle vielä lisää näkyvyyttä. Meistä kaksi opiskeli teatteri-ilmaisun ohjaajiksi ja huomasimme, että tapahtumaa edeltävä viikko oli meillä koulusta syyslomaviikko, Ajatuksemme suuntautuivat heti vapaan viikon hyödyntämiseen. Mieleemme tuli ajatus performanssiviikosta, järjestäisimme viikon ajan joka päivä Kirkkonummella performansseja ja jututtaisimme siinä samassa kuntalaisia. Tässä vaiheessa oma pääni tuntui tyhjältä. En ollut koskaan ryhtynyt mihinkään vastaavaan, enkä tiennyt, millä tavoin kadulla vastaantulevat ihmiset ottaisivat vastaan yrityksemme. Tilanne kuitenkin oli sen luonteinen, että joutuisimme puhumaan ihmisten kanssa suoraan summista, joita talon korjaus tarvitsisi. Suuri osa tästä meni tietoenkin veronmaksajien pussista. Mielessäni pyöri ajatus tarttua suoraan toimintaan ja nopeasti päässä vilisivät ideat erilaisista hullutteluista sekä tempauksista, jotka eivät jäisi huomiotta. Oli kuitenkin laitettava jätit hattuun, sillä juuri niillä keinoilla hanke voisi romuttua. Meidän oli oltava varovaisia liikkeissämme, jotta näyttäisimme itsestämme mahdollisimman hyvän kuvan ulkopuolisille. Omakohtaisesti tilanne ärsytti. Juuri kun teki mieli syöstä taiteellista tulta ilmoille, piti rauhoittua ajattelemaan mitkä olivat ne sopivimmat keinot, joilla suuri ihmisjoukko saataisiin tukemaan hankettamme.

5.4 Performanssiviikon tavoitteet

Pidimme performanssiviikosta suunnittelupalaverin 21.9.2009. Ensimmäisen tempauksen järjestämiseen oli vielä kuukauden verran aikaa. Palaverissa meitä oli kolme aktiivista teatterilaista. Ideoita tuntui sinkoavan sinne tänne. Jouduimme kaivamaan innostusta toisistamme ja myös tyrmäämään toistemme ideoita. Isona ajatuksena kaikilla oli mielessä, ettemme suinkaan halunneet aiheuttaa negatiivista huomiota. Emme myöskään halunneet hämmentää ihmisiä liian taiteellisilla kokeiluilla,

joita pää tulvi pullollaan. Jotenkin jo pelkkä sana performanssi loi mieleen ajatuksia hämmentämisestä. Myös jostain kumman syystä tilanteen luoma kiukkuisuus sisällä halusi purkautua tilanteena, jossa näyttäisin kirkkonummen kansalle, mitä taide on. Jälkikäteen ajatus huvittaa. Mitähän se taide sitten on? Tuntui, että suuri osa ideoinnin energiasta kului sopivien vaikuttamiskeinojen löytämiseen. Olimme ikään kuin ennakkoon päättäneet, miten kirkkonummelainen ohikulkija ottaa vastaan taidetta. Emmehän me voineet tietää mistään etukäteen mitään. Ainakin omat arvailut ja ennakkoluulot tuntuivat pohjautuvan omiin kokemuksiini huonoista performansseista, joita olin joskus nähnyt. En halunnut aiheuttaa tekemiselläni myötähäpeän tunnetta. Hommaan ryhtyminen tuntui todella epävarmalta ja ristiriitaiselta.

Päätimme tavoitteeksemme saada positiivista huomiota ja tuoda ihmisille tietoon, mitä kunnanvaltuustossa oli päätetty. Allekirjoittamalla adressin peruskorjauksen puolesta, ihmiset auttaisivat hankettamme ja samalla pyytäisimme heitä levittämään sanaa. Performanssien tarkoituksena oli myös tuoda teatteri ihmisten luokse. Halusimme muistuttaa, että pala kirkkonummelaista kulttuuria on uhkana kadota.

Yksi palaverissa esiin noussut ongelma liittyi osanottajiin. Tällä hetkellä meitä oli kolme henkilöä toteuttamassa koko viikon tapahtumasarjaa ja meistä kolmesta vain kaksi pääsi maanantain aloitukseen. Tarvitsimme lisää joukkoja, jotta voisimme toteuttaa visioitamme edes jossain muodossa. Päätimme, että minimimäärä olisi neljä henkilöä, joka tuntui todella pieneltä. Jos tarkoituksemme oli tuoda nuorisoteatterin ahdinko näkyville, neljän ihmisen joukko ei näyttäisi siltä, että olemme todella aktiivisesti suurella porukalla taistelemassa taloamme remonttia kohti. Listasimme suuren joukon nimiä paperille. Jälkeenpäin paperia tutkiessani huomasin, että osalla ehdotuksistamme ei edes ollut mitään tekemistä koko teatterin kanssa. Suurin ongelmamme tässä vaiheessa osoittautui osanottajien saantiin. Meillä oli kontaktit nuorten ja lasten ryhmiin, mutta vailla järkevää ideaa, heidän saamisensa paikalle tuli olemaan haastavaa. Lisäksi suurin osa ryhmäläisistä kävi vakipäivinä harjoittelemassa ja heidän saamisensa harjoitusaikojen ulkopuolella paikalle oli haastavaa. Nykyajan lapsilla tuntui olevan niin paljon harrastuksia päällekkäin.

Lopuksi loimme karkean rungon koko viikolle ja päätimme, että pyrkisimme yöpymään Ljusdalan pihalla ainakin parin yön verran. Koko tempaus kaipasi jonkin sorttista

syvempää heittäytymistä uumeniinsa. Telttailu lokakuussa tuntui siltä. Koko tilanteeseen loi pulman se, että jokainen meistä oli kiireinen vielä syyslomaviikkoon asti. Emme pystyisi käyttämään paljonkaan aikaa suunnitteluun ja palaveeraamiseen. Jostain syystä pidimme suunnittelemaamme viikkoa kevyenä. Menisimme vain tekemään kadulle teatteria. Olihan sitä tehty jo vuosia sisätiloissa. Miksei sama onnistuisi ulkonakin? Päätimme kokoontua vielä juuri ennen viikon alkua ja katsastaa ajatuksemme. Lisäksi halusimme ilman sen suurempia paineita nähdä, mitä ideoita päivät tulisivat tuomaan tullessaan.

5.5 Haluaisin järjestää mielenosoituksen

Olin saanut tehtäväkseni ilmoittaa poliisille aikeistamme järjestää mielenosoitus. En tiennyt järjestämisestä mitään, joten asiasta oli otettava selvää. Marssin Kirkkonummen poliisilaitokselle kysymään asiasta. Ilmoitin kuka olen ja millä asialla liikun. Tunsin suurta aktivistista ylpeyttä ja ripauksen anarkiaa kysyessäni virkailijalta, miten voin järjestää mielenilmauksen. Eihän sellaisia Kirkkonummella koskaan järjestetty. Virkailija pettymyksekseni osoitti minulle kaavakkeen hyllystä ja neuvoi täyttämään sen. Lisäksi hän neuvoi ystävällisesti, mitä kautta saisin kysytyä luvat suunnitellun mielenilmauspaikan käyttöön. Sähkötkin varmasti olisivat aivan mahdolliset saada paikan päälle. Kaikki tuntui liian helpolta ja ehkä hieman antikliimaksilta. Juuri kun olin aloittamassa kunnon taistelua yhteiskuntaa vastaan, niin minulle tarjotaan sähköä hymyn kera.

5.6 Ensimmäinen taistelupäivä - haistelua

Neljä viikkoa vierähti nopeasti, kun maanantai koitti. Olimme saaneet kasaan vain kolme henkilöä. Ilma ulkona oli harmaa ja kolea. Kolmella ihmisellä taiteen tekeminen lokakuussa alkuaikoina tyhjällä Kirkkonummen torilla ei vielä aamulla tuntunut siltä parhaalta tavalta viettää iltaansa. Ajatus ahdisti tosissaan. Ainoa ideamme ensimmäiselle päivälle oli pukea jotkin huomiota herättävät vaatteet päälle ja jakaa flyereita. Idea ei todellakaan ollut mikään taiteellisesti kunnianhimoinen tai edes performanssiksi luonnehdittavissa. Jälkeenpäin ajateltuna olisimme voineet panostaa ensimmäiseen päivään ideatasolla hieman enemmän. Toki ideointia lamautti vähäinen osallistujamäärä. Tavoitteemme oli tutustua ihmisten tapaan reagoida yllätyksiin ja erilaisuuksiin. Halusimme ottaa rauhallisen askeleen, jonka avulla haistelisisimme ohikulkijoiden mielenkiinnon heräämistä. Menimme teatterille ja aloimme etsiä puvustosta jotain huomiota

herättävää vaatetusta. Pienen penkomisen jälkeen käsiin tarttui eläinpukuja. Tuomasimme, että eläinpuku luo sympaattisen kuvan, eikä todennäköisesti ahdistakaan ketään. Päätimme pukea eläinpuvut yllemme. Kolmen eläimen partio torilla tulisi olemaan vakuuttavin näky koskaan. Koira, pesukarhu ja papukaija. Siinä alkuillan eläinkavereiden kova kolmikko. Otimme mukaan itse printattuja flyereitä ja ajoimme Kirkkonummen keskustaan. Jo ajomatkan aikana mielessä vilisi ajatukset siitä kuinka meidät otettaisiin vastaan. Olisimmeko vain kolmikko sääliittäviä huomionhakuuyrittäjiä keskellä työmatkalaisten harmaata lokakuun iltaa? Yleensä tällä tavalla kadulle jalkautuessa ja ihmisten pysäyttelyssä, joutuu ikään kuin myymään jotain. Tiesin jo alkuun, että olen huono myymään enkä nauti siitä. Nyt oli kuitenkin pakko varautua esittämään asiansa niin, että kuulija pienessä hetkessä sisäistäisi edes jotain ajamastamme asiasta.

Kun saavuimme autolla torin läheisyyteen parkkipaikalle, teki mieleni jäädä autoon istumaan. Katsellessani itseäni taustapeilistä, tuntui olo todella idioottimaiselta. Aivan kuin olisi menossa näyttämölle esiintymään roolihahmossa, jota ei tunne. Pitäisikö minun olla kuin koira? Haukahtaa, kun joku kulkee ohitse? Millään ei ollut mitään kiirettä. Yritin ehdotella vielä mahdollista suunnitelmapalaveria, mutta turhaan. Pesukarhu ja papukaija olivat jo menossa kohti toria. Hajaannuimme pitkin toria ja aloimme jakaa flyereitä vastaantulijoille. En ollut ajatellut kuinka lähestyisin ihmisiä koirapuvussani ja vielä lappu kädessä. Oli kuitenkin toimittava, sillä ensimmäiset ohikulkijat olivat jo lähettyvillä. Häntä pystyyn ja kohti. Tarkoituksenaan oli luoda ihmisille piristystä syksyiseen iltapäivään. Sitä paitsi ihmiset näkivät lähestymistavastani lappu kädessä, että tarjoaisin heille jotain.

Sovimme, ettemme tuputtaisi kenellekään väkisin mitään. Päätimme mennä kadunkulkijan ehdoilla ja kohteliaasti vain tarjota flyerä ohi meneville ihmisille (Kuvio 1). Tyydyimme ainoastaan tervehtimään ja antamaan flyerin ihmisten käteen. Joissain tapauksissa, joku jopa pysähtyi ja kysyi asiasta. Ihmisten uteliaisuuden haistelu kääntyi nopeasti oman tekemisen haisteluksi. Oli vaikea löytää nopeasti konkreettisia vastauksia ihmisten kysymyksiin. Yleisesti ottaen rauhallinen ja tuputtamaton taktiikka tuntui tässä vaiheessa oikealta. Kirkkonummella ei yleensä arki-iltapäivänä ollut mitään vastaavanlaista tempausta, jonka vuoksi ihmiset tuntuivat hieman varaantuneilta.

Toimintamme torilla kesti noin kahden tunnin verran ja lopputuloksena olimme saaneet jaettua suuren osan flyereistämme. Lisäksi muutama herkullinen keskustelu ihmisten kanssa antoi rohkeutta jatkaa seuraavaan päivään. Sitä paisti koirapuku oli lämmin

vaate. Sen suojissa alkoi tuntua kotoisalta. Matkalla takaisin Ljusdalaan tulimme siihen tulokseen, että tarvitsisimme lisää väkeä jalkautumaan kadulle. Vaikka ihmisiä Kirkkonummella ei kulje vastaan ison kaupungin vilskeen verran, oli kolmen eläinhahmon kanssa tekemistä, että sai mahdollisimman ison osan ihmisiä informoitua. Jouduimme vielä illan aikana soittamaan nuorille, jonka tuloksena saimme seuraavaan päivään vahvistusta.

Kuvio 1. Eläinhahmot Kirkkonummen torilla. Kuva: Tero Leskinen

5.7 Face to face

Toimintamme muistutti itselleni jälkikäteen feissaajan työtä. Sana feissaaja juontaa juurensa englanninkielisestä termistä face to face eli kasvotusten. Siinä erilaiset järjestöjen ja yhtiöiden edustajat pyrkivät kohtaamaan ihmisiä kasvotusten kadulla ja esittelemään asiansa niin, että kadulta pysäytetty saataisiin nopeasti tiedotettua asiasta ja tukemaan ajettavaa toimintaa. Toisin kuin meillä, näillä ihmisillä on kokemukseni mukaan valmis paketti, jota esitellä. Joskus pysähtyväni feissaajan luokse, en meinaa saada suunvuoroa väliin. Aivan kuten puhelinmyynnissäkin, on kuunneltava valmis

luotu litannia läpi, ennen kuin voi sanoa ei kiitos tai kyllä kiitos. Toisaalta puhelimen voi sulkea, mutta feissaajan luota kesken kaiken lähteminen onkin sitten jostain kumman syystä vaikeampi juttu. Kuinka usein saankaan itseni kiinni tilanteesta, jossa feissaajan nähdessäni pyrin luomaan välillemme suuren etäisyyden. Kuljen nopein askelin katsoen kauas eteenpäin ja tiedostaen jätän feissaajan huomiotta. Kohtaaminen aiheuttaa itselleni helposti vastareaktion, jos feissaajan taktiikka on tyrkyttää minulle mielipidettä. Eräästä tapauksesta ei ole kovinkaan kauan aikaa, kun havaitsin itseni feissaajan edessä selostavan kuukausitulojeni rakentumista. Sain kivenkovaan kuulla takaisin kuinka pieni summa silti on ja autettavassa kohteessa sen arvo on huomattavasti suurempi. Olin näin ollen kiltteyksissäni pysähtynyt kuuntelemaan, paljastanut köyhyytteni ja saanut vielä siitä hyvästä nuhtelut ihan face to face.

5.8 Toinen taistelupäivä – kysy, en vastaa

Toisen päivän aamuna pohdimme ensimmäisen päivän saldoa ja päivitimme yhteisiä ajatuksiamme koko projektista. Ensimmäinen päivä oli näyttänyt sen, että tempauksillamme olisi mahdollista saada huomiota koko projektille. Tämä antoi myös itselleni rohkaisua jatkaa päättäväisesti eteenpäin, vaikka tempausten suunnittelemattomuus vielä takaraivossa hirvittikin. Saimme iltapäivälle joukkoomme lisää tekijöitä, joista yksi oli 6-vuotias lapsi. Silti kokonaismäärä jäi edelleen hyvin laihaksi. Meitä oli yhteensä vain kuusi henkilöä valmiina seuraavaan koitokseen. Toiselle päivälle päätimme luoda pienen hiljaisen liikkuvan performanssin. Idea sai alkunsa, kun kaivoimme esiin teatterin kaapeista mahdollista rekvisiittaa. Käsiimme tarttui Antero Poppiuksen valmistamia lateksinaamioita. Antero Poppius (1922 – 2005) oli tunnettu naamioden ja rekvisiitan valmistaja. Häntä pidetään suomalaisen teatterinaamioiden pioneerina. (Metamorfoosi 2013.) Naamiot olivat hyvin vaikuttavan näköisiä ja varmasti tulisivat kääntämään katseita. Käynnistimme jokaiselle peilin edessä oman naamiohahmon ja kokeilimme, miltä naamion kanssa tuntuisi liikkua. Ympäri keskustaa kulkiessa aikaa saattaisi kulua pitkäänkin ja naamio ei ole mikään mukavin varuste päällä.

Aloimme ideoida hiljaista kulkuetta, jossa tarkoituksena olisi kulkea pitkin katuja joukkiossa naamiot päällä ja samalla kantaen matkalaukkuja. Halusimme matkalaukkuja kantavien henkilöiden kuvastavan hädettyjen vaellusta. Kaivoimme vanhanaikaisia matkalaukkuja esiin ja ideoimme niihin tekstejä. Koska vaellus tulisi

olemaan sanatonta, oli meillä oltava flyereiden lisäksi jokin viesti kannettavanamme. Matkalaukkujen kylkeen kiinnitimme printattuja A-4 papereita, joihin oli kirjoitettu erilaisia tekstejä. Teksteissä luki muun muassa: "Pelastakaa Ljusdala" ja "Missäs sitä ois kymmen vuoden päästä?". Jälkimmäisellä tekstillä halusimme tuoda esiin Ljusdalan merkityksen nuorille pitkäkestoisena harrastuspaikkana. Yhteisönä, jolla on mahdollisuus kulkea mukana lapsuudesta aikuisikään. Oli jo olemassa monta tarinaa siitä kuinka teatteri oli pitänyt nuoren elämän raiteillaan. Tämä mahdollisuus haluttiin saavuttaa jatkossakin. Koska joukossamme oli lapsi, annoimme tällä tekstillä varustellun matkalaukun hänelle.

Saavuimme autolla jälleen tutulle parkkipaikalle ja tapasimme loppujen osallistujien kanssa. Kävimme parkkipaikalla läpi vielä lyhyesti kokonaamioiden käytön säännöt. Henkilö laittaa naamion muihin nähden selin päälle ja käynnistää hahmonsa peilin avulla. Kokonaamio päässä ei saa puhua. Lähdimme kulkemaan pitkin keskustan katuja kokonaamiot kasvoillamme ja kannoimme matkalaukkuja. Samalla jaoimme jälleen flyereitä. Annoimme vain olemuksemme ja laukuissa lukevien tekstien, sekä flyereiden puhua puolestaan (Kuvio 2). Oman kokemuksen pohjalta naamio vie kantajansa aina mukanaan. Tuntuu ikään kuin naamion tyyppi ottaisi kehon käyttöönsä sellaiseksi kuin on. Kun käynnistät naamion peilin edessä, tulee taianomainen hetki, jossa keho heittäytyy impulsseille. Tässä tunteessa oli kiinnostavaa lähteä kulkemaan pitkin katuja ja pyrkiä esittämään ihmisille asiansa fyysisen tekemisen kautta. Naamion takana tunsin heti olevansa turvassa, koska omia kasvojaan ei tarvinnut näyttää vastaantuleville.

Kadulla kulkiessa monet ihmiset jäivät katsomaan peräämme ja ottivat kuvia. Aina se hetki, kun ihmiset pysähtyivät ottamaan flyeria, jännitti. Pystyin katsomaan vastaantulijaa silmiin, mutta en aivan omana itsenäni. Tahdoin kertoa naamioni kautta, mitä asia koskee. Kiehtovalla tavalla puheeni muuttui melkein joka kerta tanssilliseksi liikkeeksi. Kohtaamiset ihmisten kanssa loivat itselleni jonkin aivan erilaisen tavan olla kanssakäynnissä.

Saimme siinä samassa myös monilta kysymysten tulvan, johon tuli välillä suuri kiusaus vastata. Pyrimme kuitenkin pitämään roolihahmomme yllä, emmekä vastanneet kenellekään mitään. Osittain tämä tuntui turhautavalta. Juuri, kun sai ihmiset

kiinnostumaan enemmän asiastamme, niin piti olla hiljaa. Se oli vaikea hetki. Pidemmän hetken naamio päällä kävellessä roolin pitäminen alkoi välillä tuntua vaikealta. Yksi tekijä oli sää. Parin asteen lämpötila sai hengityksen höyrystymään, joka tiivistyi hyytäviksi vesipisaroiksi naamion sisälle. Lisäksi keskittymistä herpaannutti mukana ollut lapsi, jonka keskittymiskyky tekemiseen lopahti varsin nopeasti. Tutussa ympäristössä tekemisen haasteena koin itse myös sen, että vastaantulijoista aina joku saattaa olla tuttu. Naamiokävelyn aikana kohtasin oman kadulla oman isäni, joka ei tiedostanut, että hänen poikansa on juuri tekemässä suurta fyysistä roolia. Ei muuta kuin käännähdys selin, naamio pois ja sitten tiukkana selittämään mistä oli kyse. Kävellessä sitä väkisinkin alkoi pohtia meneekö nyt jo aloitettu työ hukkaan. Turhautuvatko ihmiset, kun eivät saa vastauksia? Olisiko meidän pitänyt kirjoittaa flyeriin myös naamioteatterin säännöt puhumattomuudesta? Ja ylipäätään, miksi sitä edes ajattelee liikaa tehdessään ihmisten reaktioita, jos tavoitteena oli herättää

mielenkiintoa? Siinähan onnistuttiin.

Kuvio 2. Hiljainen kulkue liikkeellä. Kuva: Onni Turunen

5.9 Naamion takaa

Naamion käyttö sai minut pohtimaan naamioitumisen aiheuttamaa reaktiota. Käyttämämme lateksinaamiot olivat jossain määrin jopa pelottavan näköisiä. Pelottavan tai ahdistavan ilmestyksen kohtaaminen kadulla saa ainakin minut yleensä valpastumaan. Läheisessä kanssakäynnissä naamioitunut hahmo tuntuu aina olevan niskan päällä. Hän ei puhu. Hän vain liikkuu ja tuijottaa. Saatat hämilläsi sanoa jotain ja et saa vastausta. Tuntuu tyhmältä. Aivan siltä kuin joku tarkkailisi sinua ja reaktioitasi. Erilaiset naamiot luovat merkityksiä ja mielikuvia. Söpö pörröinen maskottihahmo on usein helposti lähestyttävä ja ajatus tarkkailun alla olemisesta ei edes piipahda mieleen. Kun taas kohtaamme ihmisen esimerkiksi kommandopipo kasvoillaan, päähämme assosioituu varmasti heti ryöstäjä tai muuten vain vaaratilanne.

5.10 Kolmas taistelupäivä – pellearmeija

Ennen kolmatta päivää, tulimme siihen tulokseen, että tarvitsisimme vielä enemmän nuoria teatterintekijöitä kadulle mukaan. Jo yksi lapsi herätti ihmisissä erilailla huomiota ja kyse oli kuitenkin nuorisoteatterin pelastamisesta. Tiistai-iltana jatkoimme rekrytointiyrityksiämme ja saimme lopulta neljä nuorta lupautumaan mukaan. Sovimme, että keskiviikon kadulle jalkautumisen teemana toimisi klovneria.

Pakkasimme teatterilta mukaamme punaneninä, rakennushaalareita ja rekvisiittaa.

Päivän performanssin ideana oli rakentaa Kirkkonummen torille teatterirakennus, koska mahdollisen teatteritalon menetyksen myötä oli jostain keksittävä uusi paikka nuorille harrastaa. Alkuperäinen idea rakennusperformanssiin syntyi jo aiemmin koko viikkoa koskeneessa suunnittelupalaverissa. Vasta nyt kuitenkin näimme osanottajien lopullisen määrän ja koska nuoret olivat harjoitelleet klovneriaa, päätettiin rakentaminen suorittaa klovnerian keinoin.

Saavuimme jälleen iltapäivän työmatkalaisten aikaan torin reunamille. Teimme Kirkkonummen torille pienen näyttämön, jonka ympärille klovnit alkoivat rakentaa uutta teatteria itselleen (Kuvio 3). Välineinä heillä oli maanmittausrekvisiittaa. Haimme läheisestä kaupasta tyhjiä banaanilaatikoita, joita käytettiin seininä. Tori oli tuolloin tuulinen, jolloin nuoret älyivät kekseliäästi hyödyntää lentelevien pahvilaatikoiden tuomaa kummastusta. Koska iltapäiväaikaan tori ammotti tyhjiyttään, levittäydymme koko torin

alueelle. Kiireettömämpiä ihmisiä alkoi kerääntyä ympärillemme. Edellisen päivän naamiohahmojen puhumattomuudesta johtuen, perustimme näyttämön viereen pienen info-tiskin, jonne ihmiset saivat tulla keskustelemaan ja kyselemään. Toimin itse suuren osan ajasta infotiskin äärellä ja pyytelin ihmisiä pöydän luokse kirjoittamaan nimensä adressiin. Ihmisiä jututtaessani huomasin, että monien mielenkiinto ajamaamme asiaa kohtaan oli herännyt. Monet sanoivat ilomielin allekirjoittavansa adressin ja toivottivat menestystä hankkeelle. Ihmiset kertovat kuinka olivat nähneet ympäri keskustan aluetta jo parin päivän ajan kummallisuuksia ja sama meno näytti vielä jatkuvan. Palaute oli yllättävän positiivista ja monet olivat mieleissään, kun kunnassa kerrankin tapahtui jotain.

Tietenkin joukossa oli myös eri mieltä olevia ihmisiä. Lähestyin erästä vanhempaa eläkeläisherraa flyerin kädessäni ja utelin, josko hän haluaisi allekirjoittaa vetoomuksen. Tämä mies uteli paljon asioiden kulusta ja remontin hinnasta. Hän suitsutti sitä kuinka hienoa, että nuoret ihmiset viitsivät nähdä vaivaa asioiden eteen. Pitkän keskustelumme päätteeksi yritin vielä kerran saada herraa siirtymään adressin äärelle, jolloin hän ilmoitti, että hanke on liian kallis, jonka vuoksi hän ei voi sitä tukea. Muistan vieläkin sisäisen raivoni ja kuinka toivotin hänelle hampaat irvessä hyvää päivänjatkoa. Hän olisi kuitenkin halunnut vielä jatkaa keskustelua muista asioista. Toinen nopeasti ohi kulkeva keski-ikäinen mieshenkilö kiihdytti vauhtiaan minut nähdessään. Hän huikkasi kovasti peräänsä, että tiesi millä asioilla liikumme. Toimintamme kuulemma ei auttanut yhtään ja talo kuuluisi purkaa maan tasalle. On uskomatonta huomata ajaessaan itselle tärkeitä asioita kuinka vastakkaiset mielipiteet herättävät itsessä vihan tunteita niin helposti. Tietenkin jokaisella on mielipiteen vapaus eikä sen vuoksi ihmistä voi tuomita.

Kuvio 3. Uusi teatteritalo rakenteilla. Kuva: Elina Vehkaoja

5.11 Hätämajoitus

Illalla suuntasimme toimintamme teatteritalon läheisyyteen Masalaan. Olimme jo aiemmin hankkineet erään ryhmäläisen partio-kontakteilla joukkiolemme puolijoukkueteltan. Päätimme luoda Ljusdalan pihalle asumuksen, jonka tarkoitus oli esittää hätämajoitusta, koska itse teatteritalo oli jo niin huonossa kunnossa. Hätämajoitusta varten selvitimme ennakkoon siihen tarvittavat lupa-asiat kuntoon. Telttailuun tarvitaan maanomistajan lupa ja tässä tapauksessa se oli Kirkkonummen kunta. Emme halunneet alkaa selvittämään kunnallisen byrokratian rattaiden läpi teltanpystytyslupaa, joten päätimme vain mennä kysymään Ljusdalan yläkerrassa asuvalta talonmieheltä lupaa yöpymiseen. Vuosien ajalta tutun talonmiehen kautta pikalupa hätämajoitukseen tuli helposti.

Valaisimme Ljusdalan julkisivun rakennustyömaavaloilla, joiden päälle oli asennettu erilaisia lämpimän sävyn värikalvoja. Valoteoksen tarkoitus oli kuvastaa talon antamaa turvaa ja lämpöä. Samalla sen oli tarkoitus antaa talolle turvavalaistus. Kunnassa oli

vuosikymmenten aikana tullut tutuksi selvittämättömät palotapaukset, jossa vanhasta rakennuksesta haluttiin eroon kustannusten ja uudisrakentamisen vuoksi. Sitten vain yhtäkkiä eräänä yönä talo palaa maan tasalle ja ketään ei löydy syyllisenä. Päätimme viettää yön teltassa ja tehdä seuraavana päivänä aamuisen performanssi-iskun Masalan juna-asemalle työmatkalaisten iloksi.

5.12 Yöaktivistit

Kun pääsimme viimein teltan pystytyspuuhiin, oli jo säkkipimeää. Puolijoukkueteltoa oli onneksi nopea kasattava ja pääsimme pikaisesti asettumaan yösijaamme. Teltan keskellä ollut kamina hoiti lämmityksen ja sen päällä kypsyi helposti myös yöpalat (Kuvio 4). Ensimmäisenä yönä meitä oli teltailemassa neljä henkilöä. Keskustelimme myöhään tähänastisista tapahtumista ja suunnittelimme seuraavaa aamua. Tarkoituksemme oli herätä viiden aikaan keittämään kahvia ja teevettä termoskannuihin, pukea eläinvaatteita päällemme ja suunnata Masalan juna-asemalle. Yöunet tulisivat jäämään vähiin, sillä kaminan ollessa päällä, yhden oli aina toimittava vuorotellen kipinävirtijana. Koko yö neljälle jaettuna tietäisi pitkiä vuoroja. Nukkumista ei myöskään helpottanut teltan lähistöllä yöpartiotaan pitänyt mouruava kolli-kissa.

Kuvio 4. Hätmajoituksessa iltapalan valmistamista. Kuva: Elina Vehkaoja

5.13 Neljäs taistelupäivä – kahvia ja sympatiaa

Aamun koittaessa, huonosti nukutun yön jälkeen, puimme eläinpuvut päällemme ja keitimme termospullot täyteen kahvia. Tavoitteemme aamulle oli yksinkertainen. Aioimme piristää työmatkalaisten aamua jakamalla heille ilmaista kahvia ja teetä. Pakkasimme mukaan pari pientä pöytää ja kertakäyttökuppeja. Suuntasimme kohti lähellä sijaitsevaa Masalan juna-asemaa ja jakauduimme molemmin puolin raiteita. Homma tuntui absurdilta. Kello oli kuusi aamulla ja olin kattamassa pientä kahvipistettä koirapuku päällä. Kahvipisteen ohessa meillä oli adressi allekirjoittamista varten sekä flyereitä. Vähillä yönillä keskustelun aloittaminen ihmisten kanssa tuntui todella epävarmalta ja joutui tekemään kaikkensa, jotta pystyi olemaan asiallinen ja esittämään asiansa selkeästi. Etukäteen tilanteessa hieman ahdisti, miten reagoida negatiivisesti hankkeeseemme suhtautuviin ihmisiin tällä erää. Väsymyksen läpi ei tahtoisi joutua väittelemään ihmisten kanssa.

Seuraavan junan saapumiseen oli vielä tovi ja ihmisiä alkoi kerääntyä asemalle. Monet kulkivat kummeksuen sivusilmällä vilkuillen ohitsemme. Toivotimme kohteliaasti huomenta ja tarjosimme ilmaista kahvia. Monien kohdalla hämmennys oli suurta ja ihmiset alkoivat udella, mikä ilmaisen kahvin jujuna oli. Ilmoitimme vain edustavamme Masalan nuorisoteatteria ja haluavamme teatteritalomme remonttiin. Siksi nyt oli mahdollista tukea hankettamme ja allekirjoittaa adressi samalla, kun siemailee kahvia. Emme kuitenkaan velvoittaneet ihmisiä tekemään niin. Sana alkoi levitä pitkin pitkää asemalaituria ja pian kojullemme alkoi kerääntyä ihmisiä jonoksi asti. Aamuksen kolmetuntisen tempauksen aikana oli mahtavaa huomata kuinka pienellä teolla ihmisille pystyi tuottamaan hyvän mielen ja siinä samassa sai omalle hankkeelleen tukijoita (Kuvio 5). Kun matkustajamäärät alkoivat pikkuhiljaa vähentyä ja samoin kahvi, päätimme vetäytyä takaisin Ljusdalan pihalle. Illalle oli vielä suunnitteilla performansseja kahteen eri paikkaan, joten väsynyt olo oli selkeytettävä päivänunilla. Teltta keskellä päivää oli liian hyisevä ja kostea, joten vetäydyimme teatterin lattialle nokosille.

Kuvio 5. Juna saapuu Masalan asemalle. Kuva Immanuel Pax

5.14 Kahtia jako

Iltapäivän tullen pienen levon jälkeen aloimme valmistella torstai-illan tempausta. Ideointimme oli tyssännyt huonosti nukutun yön jälkeen, eikä meillä ollut muuta suunnitelmaa kuin käyttää vanhoja uudelleen. Lähdin itse ajamaan kohti Kirkkonummen keskustaan Poppiuksen naamiot ja matkalaukut mukana. Olin sopinut neljän nuoren kanssa torin laitamilla tapaamisen, ja oli aika kiertää Kirkkonummea vielä kerran naamiot päällä. Samaan aikaan ydinjoukostamme kaksi muuta keksivät hetken mielijohteesta pienimuotoisen Punahilkka ja susi vaelluksen Masalan alueelle. Tempauksessa ei ollut kyse muusta kuin rooliasuissa kulkemisesta sekä nimien keräämisestä adressiin. Tarkoituksena oli kuitenkin Kirkkonummen keskustaa hiljaisemmassa Masalassa löytää ihmisiä käsiinsä. Niinpä kaksikko kävi läpi baarin, pizzerian ja aseman seudun.

Illan tullen vetäydyimme jälleen Ljusdalan pihalle ja painuimme takaisin telttaan. Täksi yöksi meitä yöpyjiä oli kuusi henkilöä, joten yöunet olisivat hieman pidemmät. Kertasimme jälleen päivän tapahtumia ja suunnittelimme viikon viimeistä iskua aamuiselle Kirkkonummen juna-asemalle. Tempaus sovittiin sisällöltään samanlaiseksi kuin torstai-aamukin. Yön saavuttua telttakuntamme hiljeni, havahtui yön tunteina jälleen mouruavaan kolli-kissaan, sekä lopulta puolitoista tuntia ennen herätystä viimeisen kipinävuorolaisen epätoivoiseen yritykseen sytyttää sammunutta kaminää uudelleen. Unet jäivät kolmen katkonaisen tunnin mittaiseksi.

5.15 Viides taistelupäivä – kahvipannu tulille vielä kerran

Heräsimme viimeisenä aamuna reilusti väsyneempinä kuin edellisenä. Siirtyminen keittiöön kahvinkeitTIMEN luo tuntui todella työläältä ja pikkuhiljaa toivoi koko rulljanssin olevan jo ohi. Pakkasimme jälleen tavarat ja ihmiset autoon ja lähdimme ajamaan kohti Kirkkonummen keskustan juna-asemaa. Liian vähäisten yöunien tuloksena tunsin auton ratissa olevani parin promillen humalatilassa. Kohtaaminen ihmisten kanssa koirapuku päällä tuntui veikeimmältä ajatukselta ikinä. Panimme pystyyn tarjoilun (Kuvio 6) ja siitä tuli vielä isompi menestys kuin edellisen aamun tapahtumasta. Ihmisten kanssa keskustellessa sai kuulla paljon hyvää tavastamme tuoda ajamaamme asiaa esille. Monet myös kertoivat, etteivät olleet aiemmin kuulleetkaan koko teatterista ja heidän

mielenkiintonsa oli herännyt kaikkien tempausten johdosta. Olimme selvästi onnistuneet herättämään huomiota, sillä asiasta tietämättömien määrä oli huomattavasti vähentynyt.

Kahvitarjoilun jälkeen vetäydyimme taas Ljusdalaan ja aloimme suunnitella lauantain mielenilmaus-tapahtumaa. Saimme iloksemme huomata, että nuoret jotka olivat olleet mukana tempauksissa parin päivän ajan, lähtivät omaehtoisesti torille tekemään kloveriaa ja jakamaan flyereita. Olimme onnistuneet luomaan joukon aktiivisia pellearmeijalaisia. Tämä joukko piti nyt huolen ihmisten tiedottamisesta samalla kun me pakkasimme Ljusdalan pihalla teltaamme haikein mielin. Viikko oli ollut rankka, mutta antoisa. Vielä oli yksi rutistus tehtävänä ja sitä varten täytyi alkaa tehdä valmisteluja, että kaikki olisi valmista aamua varten. Tarkoituksemme oli kasata torin laidalle äänentoistolaitteet bändiä varten. Päätimme pakata kaiken tarvittavan valmiiksi, jotta aamulla meille jäisi aikaa mahdollisille yllätyksille.

Kuvio 6. Kahvitarjoilun valmistelua Kirkkonummen juna-asemalla. Kuva: Tuukka Martiskainen

5.16 Lopputapahtuma

Lauantai-aamuna Ljusdalalle saapui mielenilmaustapahtuman kymmenen hengen ydinjoukko. Kävimme läpi tapahtuman ohjelman ja aloimme pakata tekniikkaa ja rekvisiittaa autoihin. Syksy oli jo tullut melkein tiensä päähän ja talvi huohotti niskaan. Ei siis ollut mikään paras aika vuodesta järjestää toritapahtuma, jossa olisi mukana bändi ja improvisaatioteatteria. Saavuimme Kirkkonummen torin laidalle vielä kerran ja aloimme rakentaa viikon isointa tempausta. Kasasimme äänentoistolaitteita heti aamusta torille kirjaston pääsisäänkäynnin viereiselle seinustalle. Tämä oli paikka, jonka olimme mielenilmauslupaa hakiessamme saaneet. Jännitin kävellessäni jatkojohdon toinen pää kädessäni kohti kirjaston seinustalla olevaa ulkopistorasiaa. Helpotus oli suuri, kun huomasin virtojen menevän laitteisiin päälle. Kaikki oli vajaan tunnin rakentamisen jälkeen valmista. Infopöydän äärellä pystyi allekirjoittamaan adressin vielä kerran käsin ja saamaan viimehetken ohjeistuksen taistelumme tukemisessa. Kello koitti yksitoista. Otin mikrofonin käteeni, aloin toivottaa torikansalle hyviä huomenia ja kehotin heitä siirtymään lähemmäs (Kuvio 7). Bändi alkoi soittaa ja hyisen aamupäivän lämmitti hetkeksi musiikki. Ihmiset alkoivat kerääntyä tapahtuman ympärille. Yleisö temmattiin mukaan improvisaatioteatterin avulla. Lauantai-aamupäivästä virisi nopeasti ohikulkijoita ilahduttava tapahtuma, jossa pidettiin puheita ja annettiin kysyjille vastauksia. Tapahtuma tuntui olevan ohi hetkessä, ja tavaroita purkaessani edellisen viikon taistelu tuntui jo haikeana mielessä.

Kuvio 7. Mielenilmaus-tapahtuma alkamassa Kirkkonummen torilla. Kuva: Elina Vehkaoja

5.17 Lopputulema viikosta

Maanantaina 26.10.2009 Masalan nuorisoteatterin edustajat luovuttivat adressin Kirkkonummen kunnanhallitukselle. Adressissa oli yhteensä 1413 nimeä, joista 260 nimeä oli kerätty viikon aikana kadulta. Kunnanhallitus päätyi esittämään korjausrahojen palauttamista budjettiin valtuustolle, ja valtuusto hyväksyi talousarvion esityksen mukaisesti kokouksessaan 9.11.2009. Hankkeemme oli näin onnistunut ja päässyt tavoitteeseensa.

Jälkikäteen adressin kirjoittaneiden nimiä katsoessani, on kadulla kerättyjen ja netissä allekirjoitettujen määrässä huomattava ero. On selvää, että internet tavoittaa suuren osan ihmisiä kerralla ja he voivat kotoaan käsin laittaa nimen alle. Osa allekirjoittaneista ei välttämättä edes sen tarkemmin tutki, mistä on kyse. On silti mahtavaa, että internet mahdollistaa meidän vaikuttaa myös pidemmälle kuin omaan

ympäristöömme. Voimme antaa edes nimellisesti tukemme satojen kilometrien päähän, jonne muuten ei olisi mahdollisuutta lähteä vaikuttamaan.

6 Voitonpuhe

6.1 Onnistumisen syitä

Jälkeenpäin koko remonttihankeen onnistuminen tuntui mahtavalta. Oli hienoa olla mukana vaikuttamassa päätöksentekoon ja nähdä konkreettisesti, että siihen on mahdollisuus. Koko tapaus toimi esimerkkinä siitä, että pienellä porukalla voi saada suuria muutoksia aikaan. Myöhemmin olen miettinyt keinojemme vaikutusta lopputulokseen. Olisiko remonttihankeen rahoitus järjestynyt ilman sen aktiivista esilletuontia? Tuskinpa vain. Päätös oli jo tehty ja sen muuttamista varten me teimme työtä. Kunnallispoliitikkoihin oltiin yhteydessä, mutta meitä tukevia tahoja ei ollut tarpeeksi. Pelkästään nimien kerääminen adressiin ei olisi riittänyt. Kyseessä oli kallis remonttihanke ja sen kohde ei ollut välttämättä koko kunnan väestön kannalta tärkein mahdollinen. Mutta asiaa ajaneelle yhteisölle se oli sitäkin tärkeämpi.

Suomen kuntaliiton luoman informaatiopakettin mukaan paikallisella henkisellä ilmapiirillä on vaikutusta mielenosoituksen onnistumisessa. Sen mukaan mielenosoitusta saatetaan pitää pienillä paikkakunnilla epäsopivana. Olkoon aihe mikä tahansa. (Kuntaliitto 2013.) Väittämässä voi olla paljon perää. Itse kuitenkin näen juuri performatiivisten mielenosoitusten järjestämisessä mahdollisuuksia muutokseen asenteissa. Sain kuulla torilla tehdessäni todella useasti kommentteja siitä kuinka ihanaa, että muuten niin hiljaista keskustaa elävöitetään. Ehkä juuri tekemisen keinot vaikuttavat ilmapiiriin. Heittääkö sian verta kirjaston seinään vai esittääkö ihmisille heidän toivomiaan lauluja?

6.2 Teatterilla vaikuttamisen keinot verrattuna mielenosoittamiseen

Teatteri vaikuttamisen välineenä tuo ihmisiä lähemmäksi. Vaikuttajan ja vaikutettavan välille syntyy toisenlainen vuorovaikutus kuin esimerkiksi puhetta pitävän ihmisen ja

kuuntelijan välille. Teatteri antaa mahdollisuuden samaistua ja löytää esityksestä jotain pintaa, johon tarttua. Yhtenä vaikuttamisen keinona teatteri pystyy tuomaan asioita esityksen muodossa näkyväksi. Tästä hyvänä esimerkkinä voidaan käyttää *dokumenttiteatteria*. Tämän teatterimuodon esitykset ovat poliittisia. Niiden käsikirjoitukset saavat pohjansa oikeista haastatteluista, asiakirjoista sekä olemassa olevista henkilöistä (Ylioppilaslehti 2011.) Dokumenttiteatteri on ikään kuin journalismia teatterilavalla. Yksi Suomessa tunnettu dokumenttiteatterin ohjaaja on Susanna Kuparinen. Kuparisen Ryhmäteatterille ohjaama ja yhdessä työryhmän kanssa käsikirjoittama esitys Eduskunta sai ensi-iltansa 2011. Esitys sai mediassa valtavaa kohua aikaan. Keskiössä olivat suomalaiset kansanedustajat. Replikit roolihahmoille oli poimittu suoraan eduskunnan täysistuntojen pöytäkirjoista. Lisäksi työryhmä oli haastatellut lukuisia viranomaisia ja asiantuntijoita. (Ryhmäteatteri 2011.)

Esitys on kaikkea yksilön toimintaa. Esitys tapahtuu ajanjaksona, jolloin esiintyjä on tauotta läsnä tarkkailijajoukon edessä ja hänellä on jonkinlainen vaikutus tarkkailijoihinsa. (Goffman 1956, Carlsonin 2006, 57 mukaan.) Mielenosoitukseen tai aktivismiin verrattuna teatterilla on mahdollisuus kuunnella ja osallistaa katsojaansa eri tavoin. Augusto Boalin kehittämässä *Forumteatterissa* katsojat näkevät ensin näyttelijöiden esittämän kohtauksen, jossa esiintyy sortoa. Esityksen vetäjä eli fasilitaattori nostaa keskustelun aiheesta yleisön kanssa. Yleisöllä on itsellään mahdollisuus keskeyttää tilanne. Tämän jälkeen keskeyttäjä menee näyttämölle ja ratkaisee sorretun ongelman omalla tavallaan. (Boal 1997.) Perinteisesti esimerkiksi Greenpeacen aktivistien keinot herättävät paljon huomiota ja keskustelua, mutta eivät anna samaa mieltä olevien ihmisten osallistua tempauksiin muuten kuin rahoittajan muodossa.

Teatteri vaikuttamisen välineenä voi antaa ihmisille elämyksiä. Monet ihmiset hakevat elämyksiä ja viihdettä viimeistään kotoaan television äärellä. Työmatkan varrella koettu elämys todennäköisesti pitää heidät hetken pidempään paikan päällä kuulemassa. Onko väärin viihdyttää siinä samalla ihmisiä ja tuoda heille ajamansa asia positiivisen kuvan kautta esille?

Yhdysvaltalainen improvisaatioryhmä *Improv Everywhere* on taiteilijoista koostuva performanssiryhmä, jonka tarkoituksena on luoda tavalliseen arkeen yllättäviä ja

hauskoja tilanteita sekä kohtauksia. Näillä tempauksilla ei varsinaisesti ajeta mitään poliittista tarkoituspää. Heidän tempauksensa perustuvat monesti käytännön vitseihin, jossa ihmisiä piilokameramaisesti hämätään. Erikoista ryhmän toiminnasta tekee se, että osallistujia yhteen performanssiin saattaa olla satoja. (Improv Everywhere 2013.)

6.3 Tie sydämiin käy myös kahvipannun kautta

Onko oikein pyrkiä vaikuttamaan ihmisten mieleen antamalla heille jotain? Verrattuna Masalan nuorisoteatterin tapaukseen, taistelu olisi aivan hyvin voitu käydä esimerkiksi minkä vain seurantalons puolesta. Tällöinkin vastaavanlaiset tempaukset torilla ja juna- asemilla olisivat olleet aivan yhtä mahdollisia. Ilman muuta sitä pyrkii yhteisönä ja oman asiansa eteenpäin viemisen kannalta antamaan ihmisille jotain, joka antaa heille hyvän vaikutelman ajettavasta asiasta. Kuten esimerkiksi kahvin tarjoaminen.

Kahvihan se vasta onkin aine, joka saa suomalaiset puolelleen. Istumaan edes hetkeksi alas ja kuuntelemaan. Sitä keinoa käytetään politiikan tarkoituksissa etenkin vaalien alla. Jokainen ehdokas on valmis kahvikupin kera keskustelemaan äänestäjien kanssa. Kahvia voidaan tarjota jopa ”viholliselle”, kuten Koijärven tapauksessa 1970-luvun lopulla kävi. Maanviljelijöiden ojarakennelmia tukkineet aktivistit olivat valmiina kahvitarjoilun kera, kun suivaantuneet maatilaisännät tulivat tekemään ympäristöhihhuilien toiminnasta lopun. (Tammilehto 2006, 244.) Kahvi on yksi hyvä tapa tuoda ihmiset sosiaalisesti yhteen.

Oman yhteisön vaikutustaistelun voi käyttää myös hyödyksi näkyvyyden kannalta. Uskon, että performatiivisten keinojen kautta ajettavan asian sivutuotteena voi syntyä lahja ulkopuolisille. Kuten Ljusdalan teatteritalon pelastamisponnisteluissa kävi. Ohikulkijat saivat iloa ja piristystä päiväänsä. Heidän ei tarvinnut tulla teatteriin, vaan teatteri tuli heidän luokseen.

Tässä kokemuksessa ihmiset eivät tienneet aluksi, mistä on kysymys. He sattuvat olemaan ohikulkumatalla ja me satuimme heidän matkansa varrelle. Vuodenaika oli synkkä ja ihmiset olivat matkalla töistä kotiin. Jos heitä vastassa olisi ollut puhuja pönttönsä takana, moni olisi varmasti kulkenut ohi.

6.4 Näkyvyys ja näkymättömyys yhdessä

Juuri teatterin luomin keinoin saimme näkyvyyttä ja huomiota asialle. Toisena keinona oli ihmisille näkymätön vaikuttaminen poliitikkoihin. Näiden kahden tekotavan yhdistäminen toimi tehokkaasti. Pelkkä performanssi tai pelkkä soittelu ja sähköpostien lähettäminen eivät yksistään riitä. Molemmat tarvittavat osapuolet, niin kuntalaiset kuin poliitikotkin, on pidettävä tietoisina. Kuitenkin teatterin keinoin löysimme ihmisten luokse ja saimme myös konkreettisesti tuotua esille sen, mikä vuoksi taistelimme.

Masalan nuorisoteatterilla oli jo ennakkoon tunnettavuutta niin kunnan sisällä kuin ulkopuolellakin. Onnistuimme lisäämään kunnan sisällä tunnettavuuttamme tempauksillamme ja aktiivisella tiedottamisella. Uskon, että yhtenä pääsyynä onnistumisellemme oli toiminnastamme luotu positiivinen kuva. Saimme näytettyä yhteisömme vahvana ja ihmiset huomioonottavana. Emme pyrkineet provosoimaan ihmisiä millään lailla, vaikka omissa riveissä välillä tilanteen pulmallisuus kuohuttikin. Meidän oli katsastettava ensin toimintamme tunnettavuuden taso ja pyrkiä nostamaan profiiliamme kuntalaisten keskuudessa. Tällä keinolla saimme huomiota ja tukijoita. Yksi iso tekijä oli myös paikallisuus ja sijainti. Jos olisimme olleet esimerkiksi helsinkiläinen harrastajateatteri, haasteemme olisivat olleet verrattain suuremmat. Kirkkonummen kokoisessa kunnassa jo kahdenkymmenen aktiivin kokoinen ryhmä tuntee paljon ihmisiä, jotka taas tuntevat ihmisiä ja niin edelleen. Kun sana alkoi leviämään ja ihmiset näkivät performanssimme, oli moni kuntalainen tukemassa hanketta. Myös kyseessä ollut nuorisotilan pelastaminen sai varmasti monet kannattamaan asiaa.

6.5 Kansan saaminen omalle puolelleen

Ljusdalan pelastusoperaatio sai minut tarkemmin pohtimaan kuinka tarpeellista on saada kansa puolelleen. Siinä vaiheessa, kun omat kontaktit päättäjiin ovat vähäiset, on hyödynnettävä kontaktiaan kansaan. Varsinkin pienemmissä kunnissa ja pitäjissä mahdollisuudet vaikuttaa juuri kunnan asukkaiden kautta ovat suuret. Jos saat ihmiset näkyvästi kannattamaan ajettavaa asiaa, olet jo todella pitkällä. Kuntatasolla piirit ovat niin pienet, että jo muutaman sadan ihmisen mukaantulo tai tukeminen asian puolesta,

pakottaa päättäjät reagoimaan. Toki tässä tapauksessa kyse oli nuorisoteatterista ja nuorten tulevaisuudesta. Siinä meillä oli selvä argumentti, jota pystyimme hyödyntämään. Mutta entä jos tämän kaltaista nuoret ja lapset-korttia ei ole käytettävissä?

7 Vaikuttamisesta opittua

7.1 Vastuu

Mielenosoitusviikon aikana tajusin kuinka tärkeää on osattava ottaa vastuunkantajan rooli. Tempauksia tehdessä meitä oli kolme aktiivista aikuista tekemässä, mutta emme missään vaiheessa määritelleet omia tehtäviämme. Kolmistaan olisimme varmasti pärjänneetkin ilman toistemme ohjeistamista ja valvomista, mutta kun joukkoon liittyi lapsia ja nuoria, oli tilanne toinen.

Performanssiviikon vähäinen ennakkosuunnittelu ja tietämättömyys osallistujista vaikutti siihen, etten ainakaan itse ollut varautunut ryhmänohjaajan rooliin. Kuvittelin, että kaikki osaavat hommansa, kunhan nopeasti kertoo, mistä on kyse. Ensimmäisen lapsiryhmän saapuessa paikalle, tilanteen todellinen luonne kuitenkin selvisi minulle hyvin nopeasti. Tarkoitus oli tehdä klovneriaa, mutta evääni sen opettamiseen muutamassa minuutissa keskellä viimeistä toria, olivat unohtuneet kotiin pöydälle. En ollut varautunut siihen hetkeen.

Toinen kohtaamani asia liittyy joukossa vaikuttamiseen. Vaikuttaessa on kyettävä pitämään kanssavaikuttajansa saman kartan äärellä. Varsinkin johtaessa toimintaa helposti unohtaa oman taistelunpalon keskellä informoida muita ja varmistaa, että ollaan saman asian äärellä. Olin tekemässä kansalaisaktivismia alaikäisten kanssa. Osa oli vielä hyvin nuoria, jolloin heiltä ei voinut olettaa, että he tietäisivät mistä kaikessa oli kyse. Kuinka paljon itse lapsena tajusin politiikasta mitään?

Pohdin jälkepäin myös kokemukseni herättämää kysymystä oman ja yhteisön vastuusta. Tempauksemme onnistuivat ja pääsimme tavoitteeseemme. Sen hinnaksi tuli kuitenkin noin 1,2 miljoonaa euroa. Varsinkin, kun edustaa yhteisöä ja taistelee yhtei-

sön puolesta, on hyvä pystyä löytämään jälkeensä ne keinot, joilla näyttää voitettut asiat tarpeellisiksi.

7.2 Teatteri-ilmaisun ohjaaja tulenjohtajana

Teatteri-ilmaisun ohjaajan työkalut liittyvät teatteriin, esittämiseen ja sen kautta itsensä ilmaisemiseen. Minkälaiseksi sitten teatteri-ilmaisun ohjaajan toimenkuva voidaan esityksellisen taistelun johtajana määrittää? Jos lähdetään auttamaan yhteisöä taistelussa ajettavien asioiden puolesta, on osattava erotella esitys ja todellisuus toisistaan, vaikka lopputuloksena olisikin performanssi. Työkaluna draaman antaa hyvät lähtökohdat tarkastella asioita erilaisesta näkökulmasta. Fiktioiden ja utopioiden avulla yhteisöön voidaan luoda toisenlaista arjesta poikkeavaa ajattelua (Hallas 2012, 116). Viime kädessä teatteri-ilmaisun ohjaajan on tämän kaltaisessa työssä huomioitava kanssataistelijansa. On pyrittävä tunnistamaan se yhteisö, jonka joukossa seisoo. Ajaako asiaa oikeasti näiden ihmisten hyväksi ja auttaa heitä vai antaako näiden ihmisten todellinen ongelma vain hyvät lähtökohdat luoda taidetta?

Ammattitaitoa edustaa se, että pystyy löytämään jokaiselle yhteisölle soveltuvat menetelmät. Kaikki eivät voi saada apua esittävän taiteen keinoista, eikä niihin pakottaminen ole oikeanlaista yhteisön kuuntelua. On osattava löytää ajettaville asioille oikeanlaiset mallit, joilla asioita lähdetään viemään eteenpäin. Viime kädessä yhteisö toimii tilaajana. Teatterin keinoillakin on rajallisuutensa. Teatteri tapahtuu juuri siinä hetkessä, kun sitä tehdään. Pysyväksi kaupunkikehittämisen työvälineeksi teatterin ainutkertaisuus koituu ongelmana tai ainakin hidastajana (Kallio 2012, 125).

8 Lopuksi

Olen ollut välillä todella turhautunut yhteiskuntamme toimintaan. Olen pyrkinyt pitämään itseni ajan tasalla kaikesta politiikassa tapahtuvasta. Välillä ihmisten passiivisuus ja asioiden eteen tekemättömyys on ärsyttänyt suuresti. Kirjoitustyöni aikana olen huomannut itsestäni samat oireet. Vaikka olen ollut mukana vaikuttamassa ja taistelemassa kunnallisen päätöksenteon myrskyssä, olen saanut sen jälkeen itseni kiinni tilanteista, joissa viitataan kintaalla päätetyille asialle. Olen ollut mukana antautumassa kohtalolleni.

Omat kokemukseni yhdistettynä tutkimukseeni ihmisiin vaikuttamisesta avaavat nyt enemmän käsitystä vaikuttamisen mahdollisuuksista. Teatteri-ilmaisun ohjaajan työ on mahdollista rakentaa poliittisen vaikuttamisen yhteyteen. Yhdellä ammattikunnalla on hallussaan runsas määrä keinoja, joilla luoda ihmisille elinvoimaisempi ympäristö elää ja vaikuttaa. Rohkaista ihmisiä vaikuttamaan ja auttaa tarvittaessa jopa sorrettuja.

Opinnäytetyön kirjoitusprosessi sai minut perehtymään enemmän omiin ja yhteisiin mahdollisuuksiin vaikuttaa päätöksentekoon. Näitä vaikuttamisen keinoja tahdon tulevaisuudessa käyttää työskennellessäni soveltavan taiteen kentällä. Ennen opinnäytetyöni kirjoittamista ajatukseni vaikuttamisesta perustuivat paljolti itselleni valmiiksi määriteltyihin ajatuksiin. Mielenosoitukset tuntuivat hyödyttömiltä. Nythän minulla on mahdollista muokata niistä hyödyllisempiä. Prosessin aikana on ollut mahtavaa huomata kuinka paljon teatteria pyritään tuomaan osaksi vaikuttamista. Oma tapausesimerkkini oli isosta kokonaisuudesta vain pieni palanen. Toivottavasti siitä on silti hyötyä. Tiedän nyt, että omiin ja yhteisön asioihin voi ja kannattaa vaikuttaa. Vaikuttamisen tie voi olla kivinen ja raskas. Lopputulos ei välttämättä tule menemään niin kuin toivoi. Mutta jos ei edes yritä, ei voi tietää mitään siitä voitonriemusta, joka on mahdollista kokea.

Mielenosoitusviikon tapahtumat avasivat minulle paljon ihmisten välisestä kanssakäynnistä, varsinkin silloin, kun omana tehtävänä on pyrkiä vaikuttamaan. Vaikka omat keinomme olivat teatterin keinoina todella yksinkertaisia, saimme niillä ihmiset hyvälle tuulelle ja tukemaan ajamaamme asiaa. Vaikuttamisen sivutuotteena syntyvät asiat eivät ole pahasta, jos niillä pystytään ilahduttamaan ihmisiä. Antamaan heille jotain ainutlaatuista.

Mielestäni teatteri-ilmaisun ohjaaja hyötyy ammatissaan, kun hän tietää yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinoista ja osaa soveltaa niitä työssään. Teatteri-ilmaisun ohjaajalla on mahdollisuus olla työssään kantaaottava. Tämä ajatus luo itselleni tulevaan ammattiin ajatellen lisää mielenkiintoa. Työ antaa mahdollisuuden löytää yhteiskunnastamme niitä sorrettuja, joita voidaan auttaa.

Kaikkien ihmisten ei tietenkään ole pakko käyttää teatterin keinoja, jotta he voisivat vaikuttaa yhteiskuntaan. Jokaisella on oikeus löytää omat keinonsa. Suomalainen yhteiskunta kuitenkin tarvitsee päätöksentekoon vaikuttamisen tapojen moninaistamista, jotta sen jokainen kansalainen voidaan ottaa mukaan yhteiskunnan rakentamiseen.

Lähteet

- Augusto Boal 1997. The Theatre of the oppressed. <http://rphelsp.helmet.fi/ebsco-web/ehost/detail?sid=1ba613dd-e20c-4b7d-83469df2bc07cd56%40sessionmgr13&vid=1&hid=11&bdata=JnNpdGU9ZWWhvc3QtbGl2ZQ%3d%3d#db=fth&AN=9711141386> (luettu 12.11.2013).
- Carlson, Marvin 2006. Esitys ja performanssi – kriittinen johdatus. Helsinki: Like
- Freire, Paulo 2005. Sorrettujen pedagogiikka. Tampere: Vastapaino
- Hölttä, Kalevi 2013. Kansalaistoiminta, lailliset oikeudet. Helsinki: Into Kustannus Oy
- Ilvonen, Anne 2011. Miten vaikutan? Kansalaistoimijan vaikuttamisopas. OK-opintokeskus
- Improve Everywhere 2013. <http://improveeverywhere.com/> (luettu 10.11.2013).
- Kallio, Pilvi. Louhija-Tyhtilä, Marja. Seppälä, Mika. Viikuna, Anna-Maria 2012. Kansalaisnavigointi, soveltava teatteri matkalla metropoliin. Helsinki: Metropolia Ammattikorkeakoulu, Kulttuuri ja luova ala
- Kansalaisaloitelaki 12/2012, § 3. Suomen perustuslaki. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2012/20120012> (luettu 13.11.2013).
- Kuntaliitto 2013. Mielenosoituksen järjestäminen. <http://www.kunnat.net/fi/palvelualueet/demokratia/osallistuminen/vallakas/mielipidejulkijulkisuus/mielenosoitus/Sivut/default.aspx> (luettu 4.11.2013)
- Metamorfoosi 2013. Poppius-projekti. <http://www.metamorfoosi.com/metaatelje/poppius-projekti/> (luettu 5.11.2013).
- Oranssi ry 2013. Asuminen. <http://www.oranssi.net/asuminen> (luettu 4.5.2013).
- Pätsi, Mia 2010. Näyttelijän tekniikoita. Helsinki: BTJ Finland Oy
- Ryhmäteatteri 2011. Eduskunta. <http://www.ryhmateatteri.fi/esitykset/eduskunta> (luettu 11.11.2013).
- Semiotiikan verkkoyliopisto 2013. Semiotiikka. http://www.semiotics.fi/fi/content/01_semiotiikka/ (luettu 13.11.2013).
- Tampereen yliopisto 2013. Normiteoria sosiaalitieteissä. <http://www.uta.fi/avoinyliopisto/arkisto/sosiaalipsykologia/normit.html#palkintoina> (luettu 30.10.2013)
- Uuttu, Sanna 2011. Teatteria ja tarinoita todellisuudesta. Ylioppilaslehti. <http://ylioppilaslehti.fi/2011/05/teatteria-ja-tarinoita-todellisuudesta/> (luettu 11.11.2013).
- Valtiojärjestyksen perusteet 1999/731, § 2. Suomen perustuslaki. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990731> (luettu 24.10.2013).

Wikipedia 2013. Pussy Riot. http://fi.wikipedia.org/wiki/Pussy_Riot (luettu 2.11.2013)